

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 60 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos betű sor egyszer 30 fill.
Minden következőnél 16 fillér.

Nyitólát sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlő

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 102.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

VEZETŐSÉGI ELNÖK: STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, november 15.

Mal számunk főbb közleményei:

Vezérlekk: Belváros és külváros.

Vezér nélkül.

Furcsa zsarolás.

A t. Házból.

Tilos az orfeum Aradon.

Letartóztatott bankigazgató.

A bukások szezonja.

Sikkasztó erkölcsbír.

Megostromolt színház.

Polónyi és a zaldók.

Eladták az aradmezei Csiky-birtokot.

Differenciák a tanács és a főszámvevő között.

A bécsi Rothschild magyar fogságban.

Aradi kereskedéséből budapesti rabló.

Meggzúnik a kapitányok büntető hatalma.

Terkaságok.

Vilmos császár fia a bányaszerencsétlenség színhelyén.

Tárca: A tegnapi. Írta: Kocsán János. — A válasz.

Írta: Mihályiné Prigl Olga.

Belváros és külváros.

Arad, november 14.

A törvényszerkesztők, akik olyan helyes ítélettel állapították meg, hogy mi a bor, adhatnának Arad számára is egy definíciót: mi a víz? S miután ez a cikk igen sokféle formában és helyen található, jó lesz a kérdés föltétele előtt megmondani, hogy miféle vizről van szó. Azt a másfél millió koronás jószágot értjük, amely se a miénk, se másé, amely köztulajdon és mégis olyan drága, mint előbb, amikor boltban árulták s amelyen többet veszekedtek, vitáztak és ügyiratoztak, mint ahány csöppre azt fölvaltani lehetne: az aradi vízvezeték vizéről. Mi ez a víz: az egészségnak kellőke, fényűzési cikk, olyasmí, ami csak a jómóduaknak dukál, vagy

amit ép úgy köteles a város nekem, neked és neki adni, akár az utcasöprést, a kövezetet?

Ezen áll, hogy mint fogják a vízvezeték vizét kezelni s ezen csapnak össze a városnál. Az ügy nem annyira a tanács és a főszámvevő problémája, hanem a belváros és a külváros érdekeinek harca. Érdekes módon kerül egymással szembe a kettő.

Az egyik részen azt mondják: a vizet csak az fizetheti, aki issza s aki fogyasztja. A külvárosra nem eshetik semmi a vízvezeték költségeiből, mivel a külvárosnak még nincs vízvezetéke. A belváros amugy is sok mindenben előnyöket élvez a külváros pénzén; az aszfaltot, a fásítást, a közúti forgalmat, a jobb világítást; — most a vízvezetékhez is a külváros járuljon hozzá? A külváros fizessen azért, hogy az elkényeztetett belváros olcsóbban kapja a jó vizet, holott a külváros az iszapos kutakra van kergetve? O nem: maradjanak tehát a vízdíjak és maradjon meg a vízóra.

Hanem ez igen rövidlátó és szerfölött könnyen szétfújható érvelés. A jó vízzel a város hatósága a polgárságnak ép oly adósa, mint a világítással, locsolással, kövezéssel és egyébbel. Hamegállapították a tételt, hogy a közszolgáltatásokból mindenki csak azt fizesse, amit kap, akkor minden utcára külön kellene kivetni azt az összeget, amibe az illető utca aszfaltozása, kövezése, világítása és locsolása kerül. Ez azonban egy kicsit abszurdum. Igaz, hogy a vízvezeték nincs mindössze kiterjesztve, de ez kezdetet jelent; s a vízvezetékkel nem bíró városrészeknek azért

kell most a vízvezeték költségeihez hozzájárulni, mert ők később szintén kell, hogy vízvezetékot kapjanak. Vajon azon utcák, a hol még nincs világítás, kevesebb pótdót fizethetnek azon a címen, hogy a közvilágítás költségei őket nem terhelhetik? Igaz, hogy azokat, akik a vízvezeték igénybe vehetik, eddig magánfogyasztóknak tekintettek, csak hogy eddig egy vállalaté volt a vízvezeték, most meg a városé, a mely nem magánfogyasztóknak, hanem polgároknak ad vizet, a kiknek kötelessége vizet adni. Sorrendben előbb jut a belváros, de azután sorra kell — és mielőbb, — jutnia a külvárosoknak is. És ép az, hogy a külváros már most hozzájárul a vízmű háztartásához, fog alkalmat és ösztönzést adni arra, hogy ők a hálózat kiterjesztését követeljék és azt meg is kapják. Ha azonban látni fogják, hogy a belvárosi embernek drága pénzén kell megvenni minden korty vizet, míg neki a közutak vize, ha nem is olyan jó, semmibe se kerül: talán még tiltakozik is az ellen, hogy az ő háztartásába ezt a többkiadást becsempésszék.

Különben nem helyes olyan mereven szembe állítani a külváros és belváros érdekeit. A Belváros többet „élvez”, de a belvárosnak sokkal több az adója. Több-szörösen adózik a városnak és hatványozottabban adózik a háziurnak, mint a külváros polgára. Végső eredményében pedig alig tudná egy matematikus kiszámítani: a belváros több adóából jut-e több a külváros intézményeire, vagy a külváros adója tartaná fenn a Belváros fényűzését. A kettő között természetes szolidaritásnak kell lenni, s ezért a Váasztó-utca ne saj-

A Tegnapi.

— Sorok az aradi irodalomról. —

Írta: Kocsán János.

Nehogy ez a homályos cím sokáig tévedésben hagyjon valakit cikkem tárgya felől, sietek előrebecsajítani, hogy az a tegnapi közérdekű eseményeiről szól az ének. A tegnapi közérdekű, mikor e sorok napvilágot látnak, már tegnapelőttiek lesznek. Sajnos, e helyen a tegnapi csintalan pletykáival sem kedveskedhetem, annál kevésbbé, mivel azokat magam is csak holnap fogom megtudni.

Fordíts tehát egy lappal odább jó magyarom, amit keressz, bizonynyal megtalálsz.

Itt azonban csak irodalomról leszen szó. A kopár, szikesföldű aradi irodalomról, melynek nincs biztató, reményeket ébresztő Holnap-ja, csak — mint Pártos Szilárd írja minap tárcá cikkében — Má-ja van és ez is vigasztalanul sivár.

Másutt mindenütt daltól hangos a berek. A magyar költészet, a magyar zene, a magyar tudomány lépésről-lépésre hódít teret magának. Ma ott halljuk szavát a városok csillároktól fényes termeiben; holnap nem restel ellátogatni a falvakba és bezörget a vendéglőnek dicsért falusi korcsmák szennyes ablakán. Ma a dal panaszos hangján esdekel; holnap az érvek acélos fegyverével csatázik. Nem alszik, nem

henyél, mint a hidvégi koldus. Kér és követel meghallgatást, míg csak a zengő, zibongó ritmusok föl nem melegítik a hideg szíveket s a musor géniusz fénykévi győzelmesen be nem sugározzák az agyvelők sötét rejtekeit.

Másutt új eszmék, új érzések forronganak. Küzdelmek hevéből vonaglik mindegy-ideg-szal; attól viharzik minden-egy csepp vér. És valóban, aki küzd, az él.

Ime, ifju, de talpig emberek, új gondolatok vidám harcossai a mi kis magyar világunk sűrű ködében — heten, uram, heten! — neki vágnak a buta sötétnek és felráznak ebben a közönyös szép hazában, ma vagy ezer lelket, „holnap” talán már tizezreket.

Tudjátok meg, hogy vagyunk. Eljövendő szebb idők fürge fecskéi, előre jöttünk. Mi vagyunk a jövő, a holnap. És jönnek utánuk mások, akik magukkal hozzák már új idők tavaszát. Új színek paloját, új szenvedélyek tisztító viharát. Más dalokat és más virágokat. De az is mind magyar lesz. És mind a magyar géniusz őseréjének életet jelentő új hajtása lesz!

Másutt az erő lüktetését érezzük nemcsak a mindennapi élet ellentétes érdekeinek egymásra törő hajszájában; nemcsak a politikai élet fülledt levegőjű fórumain; hanem a szellemi élet magasabb színvonalának fentartására és emelésére hivatott irodalmi egyesületek munkájában is.

Vajjon Aradon, ezzel a nemzeti címmel és jelleggel felruházott szép, alföldi magyar városban, — ahol már nem is községesség kötelesség, hanem több ennél, (becsánat az idegen kifejezésért!) noblesse oblige, hogy a magyar író tehetségeit ne hevertesse paragonon, hanem ereje legjavát vigye küzdelembe — vajjon itt Aradon érezzük-e a magyar irodalmi, a magyar tudományos élet erőteljes lüktetését? Vajjon itt Aradon a színházon és azon a kétségtelenül magas színvonalon tartott három hírlapon kívül, mely lelkiismeretes buzgósággal igyekszik Arad város és környéke közönségének *ma* — *holnapig* terjedő szellemi szükségletét kielégíteni látjuk-e egyáltalán valami külső jelét Arad a szó komolyabb értelmében vett szellemi életének? Látjuk-e valamely külső megnyilvánulását annak, hogy az az irodalmi evolúció, mely már itt van, mely az életet jelenti a tepsedéssel szemben, Arad irodalmi köreit nem hagyta hidegen? Vajjon lesz-e nyoma annak a magyar litteraturában, hogy ezekben a napokban Aradnak költői és írói voltak, akik nemcsak a nap krónikáit énekelték meg csengő rimekben, de maradandót is alkottak, amire a Holnap kultúrembere majdan tisztelettel, vagy legalább a férfimunka igaz megbecsülésével tekint?

Itt az ideje felvetni ezeket a kérdéseket, melyekre, ha nem akarjuk ámitani magunkat és másokat, ha nem akarunk tetszelegni ön-

nálja azt a fél krajcárt, amelyből az Andrássy-tér olcsóbbért főzhet levest, de a mely nála is tökebefektetés a jövőre, amelyben ő is csapolhat.

Igaz: így elmarad az a szép jelenet, hogy a tanács letesz évente bizonyos ezer koronákat, mint a városi vízmű tiszta jövedelmét, amelylyel „a közterheket csökkentik.” Csak hogy ebben nincs köszönet. Meghálálhatjuk e, ha valaki két krajcárt vesz ki az egyik zsebünkől, hogy kedves ajándékkul egy fél krajcárt a másik zsebünkbe csuszasson?

Polónyi és a zsidók.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, november 14.

Ma ismét nem sablonos napja volt a képviselőháznak: Eötvös Károly és Polónyi Géza beszélték. Eötvös az ellenzék sérelmét tette szóvá, hogy kihagyják minden bizottságból.

Ennek meg is lesz a kívánt eredménye: a kormány elhatározta, hogy az ellenzéktől 2—3 tagot beválasztat a reform bizottságba.

Polónyi ma újabb oldaláról mutatkozott be: támadta a zsidókat. Persze nem nagy sikerrel.

A mai ülésről ezt a tudósítást adjuk:

(Az ellenzék sérelme.)

Az üléssterembe lassan gyűlekeznek a képviselők; alig ötvenen vannak, amikor Justh házelnök 10 óra után az ülést megnyitja. Bejelent, hogy Eötvös Károly napirend előtt felszólal. (Hahhuk.)

Eötvös Károly: Szóval tessz, hogy a tegnap megválasztott bizottságokba az ellenzéket nem választottuk be. Kijelent, hogy ilyen eljárás, mióta Magyarországon parlament van, nem fordult elő. Most, hogy az országszerte megújult, az ellenzék nem vehet részt az előkészítésben.

Brédy Ernő: Zártkörű társaság!

Eötvös: Az a legkezebb hibája, a legnagyobbat, hogy van. (Derűtsé.) Ilyen veszedelmes dolog nem mulhat el anélkül, hogy ellenzéki részről tiltakozás el ne hangozzék. Akármily kicsiny az ellenzék, vagy ha csak egy ember áll a kormányhoz szembe, annak is meg kell a véleményét hallgatni. Régi

eseteket mond el a régi Dák párt idejéből, amikor szinte ki akarták zárni a bizottságokból az ellenzéket, de Dák nem engedte. Ezt szeretné, ha a Ház ezt a hibáját reparálná és 1—2 ellenzéki tagot venne be a bizottságba.

Következett a napirend. A javaslatkönyvet Csizmáza Erdre olvasta fel. Annak hitelesítése és előzőli előterjesztések után felolvasták az indítvány és interpellációk könyvét.

Elnök jelenti, hogy az összes oláh nemzetiségi képviselők bizottságokban viselt állásukról lemondanak. A Ház ezt tudomásul vette és új választásról gondoskodni fog. Az interpellációkra előzőli javaslat folytán fél kettőkor tér át a Ház.

A Ház ezután harmadszori olvasásban elfogadta a kivándorlásról szóló törvényjavaslatot.

(A fővárosi törvénye.)

Következett Budapest székesfőváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Holtz Pál előzőli ismertette a javaslatot és elfogadásra ajánlotta.

Elnök Szemere Miklós szót a javaslathoz. Kifogásolja a fővárosi törvényjavaslatot elvi szempontból és azt nem fogadja el.

Simkó József: (Mikor feláll, óriási derűtséggel.) Üdvözlő a kormányt a javaslat be-terjesztéséért. S a módokat sorol fel, melyre óriási kacszás tör ki.

Felkiáltások: Lefőli Wakerlőt.

Simkó József kijelenti, hogy azt az összeget, melyet a javaslat biztosít a fővárosnak, az már rég visszafizette a létesített kulturális intézményekkel. A javaslatot elfogadja. (Gyngos viharos taps és eljenzés.)

Nagy Dezső: Hosszasan válaszol a fővárosi dolgait, rámutat a bizottsági választások körüli anomáliára. Maga a pogorság követelte azt, hogy a fővárosi törvény reformáltassék, ebben az ügyben számos népgyűlés tartottak. Az előadó rohamosan fejlődő fővárosról beszélt. Megengedi, hogy a város fejlődött, a külföldiek meg is csodálják, de az legfeljebb csak hiúságunkat simogatta. A város tulajdonképpen a fejlődés folyamán néhány év óta megakadt. Bécs, Berlin gyorsabban fejlődött, mint Budapest. Könnyen megérthető ez: Bécs és Berlin is az ipar tetején áll. Nekünk is arra kell törekednünk, hogy fővárosunkat fokozottabban mertekben fejlesszük: közigazgatási és ipari téren is. Arra kell törekedni, hogy Budapest gazdasági és politikai központ legyen, mert ez az egyetlen út a boldogulás felé. Budapestet nem lehet Bécshez hasonlítani. Bécs sokkal hatalmasabb, nagyobb. Barabás Béla is elismerte,

amikor Bécs hatalmas konstrukcióját meglátta. Bécs az igazi főváros.

Nagy György: A mi pénzünkért.

Nagy Dezső: A nagyvilág előtt minden tekintetben Bécs az irányadó, mert nem úgy beszél a külföld, hogy Ausztria és Magyarország mit akar, hanem azt kérde, mit akar Bécs.

Molnár János: Erre kellett a pluralitás is, még jobban erősíteni Bécsöt.

Nagy György: A jubileumi kereszt is arra kellett.

Nagy Dezső: Ezt mindenkül tudja, aki látta akar. Mi tehát nem tehetünk egyebet, mint hogy kihasználva a főváros előnyös fekvését és fejlődésre predesztinálót többi földrajzi előnyeit, igyekezzünk minél jobban előbbre vinni. Attér a Margitsziget megvásárlására, amelyet fontosnak tart a városra nézve. A miniszterelnök figyelmébe ajánlja a Boráros-téri hidat. A javaslatot elfogadja.

Elnök 10 perces szünetet rendelt el.

(Polónyi, mint antiszemita.)

Szünet után.

Polónyi Géza: Mekkora dolog volna a parlamentben arról vitatkozni, hogy egy ország fővárosának milyen jelentősége van egy nemzet történetében. Aláspontját a javaslattal szemben mégis kifejezésre juttatja. A főváros halálával fog tartozni, ha a javaslat törvényerőre emelkedett. Biztosítani kell a nemzet számára, hogy a főváros nem a kozmopolita vállalkozások fészke, nem a felekezeti villongások tanyája lesz. Súlyos aggodalom merül fel azért, hogy a főváros nem abban az irányban fejlődik, amelyben a történelmi múltnak megfelelően fejlődni kellene. Az ugynevezett kizárólagi korszak célja kizárólag a főváros meggyarosítása volt. Ezt a célt el is érte. Ennek köszönhető, hogy most nyelvében, lelkében magyar fővárosról beszélhetünk. Utal a nemzeti ellenállásra, amelyben a főváros közönsége az ellenelők mellett foglalt állást, származására való tekintet nélkül. A fővárosi tisztviselők is nemcsak becsülettel megállták helyüket, hanem olyan hazafiágnak adták tanujelét, hogy a törvényhozás ezen tisztviselői kezében a főváros haladását biztosítva látja.

Foglalkozik ezután a főváros társadalmával. A főváros a kozmopolitizmus konója. A felekezeti túrlaimetlenség tombolásával szemben állást kell foglalni. Üldözni kell azt az áramlatot, mely zsidó felekezeti klíkket csinál. (Zaj.) 1869-ben Budapestben 195 624 katolikus volt, zsidó pedig 44 890. 1906-ban a zsidók száma már 186 000-re nőtt, arányszámuk pedig 23 százalékos. Egyetlen körükben sincs többségük,

magunk előtt, nem lehet más a válasz, mint az, hogy Aradnak nemcsak irodalmi értelemben vett Holnapja, de Májja sincs. Nincs itt egyéb, mint a Tegnapi szűkesége, a Tegnapi vaskalapossága, a Tegnapi közönyös tétlensége. A Tegnapi, a ködös Tegnapi, mely fölött elszűnt az idő, és azt, hogy — volt, nem jelzi semmi.

Irodalmi szempontból nézve a dolgot, most már az, hogy mi volt és mi nem volt, közömbös. De talán nem közömbös az, hogy mi — legyen! Nem közömbös az, hogy Arad íróinak hazafias kötelessége részt kérni a nemzeti kultúra fejlesztésének hatalmas munkájából és az irodalomban is elfoglaltatni Araddal azt a helyet, mely a külső körülményeknél és a falai közt felhalmozott szellemi erőknél fogva megilleti.

Ha pedig ez nem közömbös, nyitott szemekkel kell körültekintnünk, hogy megtaláljuk azt az utat, mely a cél felé vezet. Ezt az utat kijelöli előttünk a Tegnapi és a Holnap.

A Tegnapi meggyőzhetett bennünket arról, hogy olyféle vállalkozás, mint a Kölcsény-egyesület keretén belül alkotott irodalmi szakosztály, mint irodalmi társaság feladatát nem töltheti be.

Nem kívánok a Kölcsény-egyesület kétségtelen érdemeiből egy szemernyit sem elvitatni, sőt csak a legbensőbb elismerés hangján kell megemlékezni a társadalmi egyesülés, a nemzeti közművelődés és a magyar nyelv terjesztése, az irodalom pártolás terén szerzett érdemeiről. Ez alapszabályszerű céljait a Kölcsény-egyesület elismerésre méltó sikerrel igyekezett megközelíteni; de már szervezeténél,

alapszabályszerű feladatai sokféleségénél fogva sem lehet par excellence írói társaság. Az ehhez hasonló kulturális egyesület és az irodalmi társaság, ha nem is egészen elütő két fogalom, de nem is egy. Nagyban-egészen hasonló; de különböznek működésükben, eszközeikben, sőt céljaikban is.

Mig amaz pártol, ez teremti. És pedig nemcsak irodalmi műveket, de írókat is. Mig amaz anyagi eszközök igénybe vételével is, sőt főképpen ezzel csak mintegy segítő, támogató munkatárs működik, (feladata inkább a terjesztésre szorítkozik) az írói társaság súlyos szellemi erőket visz harcba, irányokat szab, avas előítéleteket döntöget le Munkája lázas, olykor agitatorius, mig amazé kiegyenlített kereső s mindig békés.

Ily karakterisztikus különbségek mellett egyik a másik kebelében alig férhet meg. Semmi esetre pedig úgy, hogy az anyaez egyesülete a kebelében alakított irodalmi szakosztályt csak egyik alosztályának és pedig szórakoztató szűkeket rendező alosztályának tekintti.

Az irodalmi társaság szuverén. Az kell, hogy legyen, ha tagjainak szabad fejlődését, szabad mozgását biztosítani akarja. Ó kell, hogy irányt szabjon s nem szabad semmiféle korlátozások alá vetettnnek lennie. A legkisebb mádar is vigan repül, ha szabad. De ha lekötik a szárnyait, a sas is ott marad a földön.

Igy, amint Aradon van, a legjobb intenciójú irodalompartólásból visszafelődés következik. Így az írók, kik leszorítottnak érzik magukat az őket jogosan megillető szellemi vezetés teréről, kiknek nincs módjukban irányt szabni, ne-

talán idejüket multa nézeteket kiküszöbölni, elkedvetlenednek, sértett önérzettel állanak odább és ölbe tett kezekkel nézik azt a munkát, mely ugyan ő nélkülök is arathat számottevő sikereket, de csak általuk lehet olyan jelentősége, mely túlhaladja egy szűkebb kör határait és számot tesz esetleg a magyar kultúra egyetemes vonatkozásaiban is.

E jelentőség szabja meg az írói társaság helyét a kulturegyesületben, ha már azzal kötődött össze sorsát. Szerepe tehát csak domináló lehet, nem pedig — mint Aradon van — megfordítva.

Sokkal helyesebb azonban, ha szuverénitását önálló alakulással biztosítja. Csak így nyerteljesen szabad kezét. Így nem nyűgözik le akaratát és fejlődését mellétekintetek. Így edződik nagygyá és erőssé. Erre figyelmeztet bennünket a Holnap, melynek ifjú, harcokszedvű dalái, új érzések, új szenvedelmek bátor dalosai, ime az első férfias lépésükkel tudtára adták mindeneknek, hogy vannak és lesznek...

Válasz.

Írta: Mányiné Prigl Olga.

Kedves Barátom!

Levelét meghozta a posta. Este volt, nyirkos, ködös őszi este, de idebent, a jó öreg kályha mellett nekem mégis úgy tetszett, mintha tavasz lett volna megint. Csapongó, illatos tavasz, ezer virággal misztikus lehelletében. Édes, illatos tavasz, mely megkap, megszédít, örvénybe kergeti a gondolatot, mámorossá teszi az agyat, hogy mint egy gyémánt-prizmán keresztül, úgy látjuk a világot.

mégis a bizottságokban ők vannak a többségben. A Ház nem mutatja ezt a képet, a főváros igen. Ott 200 választott tagból 178 zsidó. Van terület, ahol mutatódna is alig van keresztény városrész. (Mozgás)

Bródy Ernő: Hát a plébános is zsidó?

Polényi Géza: A plébánosnak is jobban kell lenni a demokratákkal. Azoknak működése létrehozza a felekezeti túrelmetlenséget. Pihler és Jászai a hibásak. Ő bicskúli a szabadságimpressziót, de sokkal helyesebb, hogy a közhatalom bármely képviselője tiúkos társaságnak legyen tagja. Ami nemzetrontó, nemzetgyalázó, mind szót talál a fővárosban. Ha jön Romániából egy zsidó, 2 év múlva találkoznak vele a főváros bizottságában. Gondoskodni kell, hogy a fővárosban a nemzet, állam- és erkölcsellenes tiúelmek megtoroltassanak. Elfogadja a kormány javaslatát.

Jelentkeztek horvát interpellációk után az ülés véget ért.

Vezér nélkül.

Az ellenzéki mozgalom akadályai.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 14.

A balpárt tegnapi értekezlete megkezdte a magyar ellenzéki képviselőknek egy ellenzéki blokká váló tömörítését. Az akció eddig nem vezetett sikerre, amit főképen a vezér hiánya okoz. A tagok között sincs különben a legnagyobb egyetértés, amit Lengyel és Polényi antagonizmusa élesen jellemez. Hétfőn ennek dacára újból megkísérik a blokk alakítását, bár sokat nem bíznak sikerében.

Az eddigi akciónak egy eredménye mégis van: Eötvös Károly mai felszólalása után elhatározta a kormány, hogy egy választóreform, mint az annexiós javaslat bizottságába 3—3 ellenzéki tagot fog pótlólag bevenni. Hogy az ellenzéki pártok megelégszenek-e ezzel, az még nem bizonyos.

Az ellenzék száma a mai napon egygyel szaporodott. Kardos Samu, a Béga-szentgyörgyi kerület függetlenségi képviselője levelet intézett Kossuth Ferenchez, mint a függetlenségi párt elnökéhez, és bejelenti a 48-as pártból való kilépését. Tettének indokául a Háznak a jubileumi

kereszt dolgában tegnap hozott határozatát és a plurális választójogot hozza fel. Kardos már a tegnapi szavazáson is a kormány ellen szavazott.

A képviselőház hétfőn tovább folytatja a főváros fejlesztéséről szóló javaslat vitáját. A hétfői ülésen két horvát képviselő, Tuskán és Zagorac interpellálni fognak. Az interpellációra az adott okot, hogy a két horvát képviselőnek ma a mentelmi bizottság egy-egy mentelmi ügyét tárgyalta és mikor ők, hogy horvátul beszélhessenek, tolmácsot kértek a bizottság elnökétől, Malatinszky a tolmácsok használatát nem engedélyezte.

Megemlítjük még azt az érdekes ügyet, melyet ma a Ház folyosóján tárgyaltak. Egy vitatkozó csoportban szó esett arról, hogy azok a magyar állampolgárok, akik csak héber nyelven tudnak írni és olvasni, kapnak-e szavazati jogot. Andrássy gróf belügyminiszter igennel felelt e kérdésre.

Furcsa zsarolás.

Elítélt kereskedő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14.

Nemcsak a jogászvilágnak, hanem a laikus nagyközönségnek érdeklődésére is számot tarthat a nagyváradi táblának az az ítélete, amely a zsarolás fogalmát egy egészen speciális esetre is kiterjesztette. A tábla ugyanis az aradi törvényszék felmentő ítéletével szemben fogházbüntetéssel sújtott egy kereskedőt, aki három évvel ezelőtt a pécskai országos vásáron egy másik kereskedőt fenyegetésekkel arra kényszerített, hogy sátrával tovább hurcolkodjék és helyét neki engedje át.

A vásári incidens 1905. május hatodikán történt a pécskai országos vásáron. Lusztig Mór rövidírukereskedő már kora reggel kirakodott sátrával a piac olyan helyét foglalta el, amely a legforgalmasabb tájékon volt. Később érkezett meg árúval Szénási Illés keres-

kedő, aki szintén ezen a helyen szeretett volna sátorot ütni s bosszankodva látta, hogy ebben konkurrensre megelőzte.

Szénási azonban nem hagyta annyiban a dolgot. Hivatkozott arra, hogy neki ezen a helyen szerzett jogai vannak, amennyiben évek óta mindig ott állítja fel sátrát a vásárok alkalmával és felszólította Lusztigot, hogy szedje fel a sátorfáját és más helyen telepedjék meg. A kereskedő, aki árúval már kirakodott, természetesen vonakodott elhárulni, mire Szénási rátámadt és azzal fenyegette, hogy leül, ha nem engedi át a helyét.

Lusztig látta, hogy Szénási nem tréffal, sőt tettelességre is kerülhet a sor, engedett tehát az erőszakos fellépésnek és összekapkolva árult, elköltözött a jó helyről, amelyet Szénási diadalmasan foglalt el. A vásár után azonban Lusztig az erőszakos kereskedőt zsarolás miatt feljelentette az aradi ügyészségen, mert szerinte Szénási cselekménye zsarolást képez. A feljelentés idézte a büntető törvénykönyvnek ama paragrafusát, amely a zsarolás fogalmát megállapítja s amely erre az esetre teljesen ráillik. A törvény szerint ugyanis zsarolást az követ el, aki a célból, hogy magának jogtalanul vagyoni hasznot szerezzen, valakit erőszakkal, vagy fenyegetéssel valaminek eltűrésére, vagy elhagyására kényszerít. Már pedig Szénási azzal, hogy Lusztigot kiltatta a helyét elfoglalta, olyan helyre jutott, ahol árúval sokkal nagyobb forgalmat csinált, mint más helyütt.

A törvényszék 1906. július hetedikén tárgyalta az érdekes ügyet, de nem adott helyt Lusztig érvelésének és Szénási felmentette. Lusztig azonban nem nyugodott meg az ítéletben s így az ügy a tábla elé került, amelynek döntése ma érkezett le a törvényszékhez. A tábla Szénási cselekményét zsarolásnak minősítette s a kereskedőt nyolc napi fogháza ítélté.

A választóreform bizottsága. A választójogi törvényjavaslat előkészítésére kiküldött 31-es bizottság ma délelőtt alakult meg. Elnökké Blazony Ákost, jegyzővé Busa Barnát és előadóvá Csizmadia Endrét választották meg.

Oda, a levelére hajtottam a fejemet és behunyt szemmel álmodtam. Nem tudnám megmondani, hogy mit, megtörtént dolgot, vagy képtelen valóságot, de jól esett ez a zsidó állapot. Nem éreztem, hogy egyáltalán élek, lényem egy gondolatba olvadt össze.

Most reggel van, odakint talán még nyirkosabb, ködösebb, mint tegnap este. És én fázom idebent is. A takarítónőm elfelejtett begyújtani, úgynevezett virradtunk, bizonyára otthon töltötte el az időt a gyerekei között, — hidegtől gémberedett ujjakkal előbb nekem kellett hát tüzet gyujtanom. A füst könyvet csavar a szememből, a vizes fa is sir, a pohárban meghervadt a tegnapi még friss, illatos virág. Asztalom poros, mintha esztendő óta hevert volna úgy s a tükörből egy csodálkozó arc néz vissza rám. Mintha kérdezné: hol van a tegnapi? A tegnapi, mely meleg volt, üde, illatos, a tegnapi, mely annyit ígért.

Levele is itt fekszik előttem és én nézem ismerős betűit. Nézem napvilágnál, józan szemmel és vonásaiból most ki tudom olvasni, hogy maga édes barátom szintén nem tépi már olyan gondtalan kezével a virágokat. A karcsu, csaknem leányos betűk, amik valamikor úgy körül tudták fogni a lelkemet, most markáns, csaknem parancsoló, merev hieroglifek, mintha a kéz, mely papírra vetette őket, valahogy megédesedett volna. Amazok, a régiek, galambtollal voltak írva, — de a sas nem játszhatja többé a galamb szerepét.

Viharedzti, erős szárnyakkal látom repülni

a maga szerencséje sziklabércein, kívánom, sordorja az még följebb, hogy beteljék vágya, ambiciózus lelkének minden kívánsága, és köszönöm, hogy egy kedves estét okozott nekem, emléket egy darab tavasznak, egy szál virágnak...

És, a kis leányát csak küldje el hozzám. Meglássa, sokkal jobb lesz az úgy, mintha én mennék magukhoz, hogy az ő édes anyja helyét betöltsem. Ha talán sohase ismerték volna egymást... De nem, még úgy is vádolna örökre a lelkiismeret! Megrövidíteném a gyermek jogait, segíteném eltűnni az édesanyja emlékét, bitorolva az ő helyét, a melyre talán igényt tart még most is. Láttatlan közöttünk élne, mint hideg lehellet, mely megfagyasztaná ajkunkon a kedveskedő szót.

Igen, küldje el hozzám a kis leányát, jó kezekben lesz, meglátja. Szeretni fogom nagyon, szeretetemből nem juttatok rajta kívülül senki másnak. És ő is barátnőt fog bennem szeretni, nem pedig azt az asszonyt, aki ellopta az édesanyja emlékét. A gyűlölet s a száraztestendők ócska mese a mostohákról, nincs minden alap nélkül. Valahogy egyik se tehet róla, hogy a látszólag szorosabb kapocszal, hovatovább jobban elidegenkednek egymástól. Ne legyek én neki senki más, csak tanácsadója, öreg nénye. Hadd bízzam az ő lelkére tisztán azt a darab tavaszt, azt a szál virágot... Az én szerelmem tiszta meséjét, fehér virágát...

Ugy őrzöm azt, üveg alatt, elrejtve a világ szeme elől. Mit gondol hát édes barátom, most, deresező fejjel játszunk el azt, amit már régen el kellett volna játszanunk, amihez majd nem győzzük magunkat illúzióval! — Tavasz elmúlt, körülöttünk hideg van, a kályhában untalan kialszik a tűz, hogy utoljára is belefáradunk az élesztgetésébe. Én megszoktam a lemondást, évek hosszú sora edzett meg benne és én, kedves barátom, szintén meg fogja találni vigasztalását. Az élet gazdagon kárpótolta az egykor elviselhetetlennek tartott fájdalomért, ami a szakításunk után támadt lelkében és belátta, hogy talán jobb is volt az úgy. Lekötött szárnya, megbénított ambíciója, az anyagiakkal való untalan küzködés, ólomulylyal nehezedett volna rá. Most mint büszke sas, kerekhet vágyai bércein túl és a leány, ki egykor szintén szerelemből, kezét nyújtotta és segített önnek, — hiszem, hogy viszontszerelmem tudatában hunyta le szemét. Mig tartott benne a gyöngy, törékeny élet, a szeretet övé volt, legyen emléke szent.

Hogy mért nem tudtam cserélni véle az én szinte cinikus egészséggemmel! Hány éjszakaát virasztottam meg egykor, homlokam a nyirkos, hideg falhoz támasztva, szíva tele tüdővel a halálosztó levegőt! — Engem elkerült, mert kerestem, amazt puha fészekből, az élet örömeiből ragadta ki.

Küldje el hozzám a kis leányát. Testvérem szeretettel ölelem szívemre! — többet nem tehetek.

A t. Házból.

A vajda jókedvű.

Soha ilyet még nem láttak a Házban: Eötvös Károly feltűz órákor megjelent a folyosón Bródy Ernő kíséretében. A szemüknek nem akartak hinni az emberek.

Lehetséges-e ez? — mondták. — Eötvös, aki déltájban szokott felkelni, már most itt van? ...

H gy ez a csoda megtörtént, az Bródy Ernő érdeme. Bródy Ernő ugyanis azt a szigorú megbízást kapta az ellenzéktől, hogy ma reggel nyolc órákor legyen Eötvös lakásán és költse föl a vajdát.

Bródy nyolc órákor már ott volt Eötvös próféta-utcai lakásán és hosszas küzdelem és fáradság után sikerült az egyesült ellenzék megbízásának eleget tenni.

— Hát itt vagyok! — mondta Eötvös és bement Justh Gyulához, az elnöki szobába.

Itt némi bevezetés után a vajda előadta, miért jött:

— A napirend előtt akarok felszólalni, az ellenzék megbízott, hogy szóvá tegyem a kormánynak azt az eljárását, hogy a választójogi és az annexiós bizottságba ellenzéki embert nem eresztett be.

Ju th Gyula azt válaszolta, hogy megengedi a napirend előtti felszólalást.

Eötvös kissé gúnyolódva felelt:

— Köszönöm szépen.

Azután mosolyogva mondta:

— Öreg embereknek jó ebbe a képviselőházba járni. Egy idő óta iskolai szokások vannak itt és az ember szinte újból — gyerekek érzi magát.

Eötvös most bement az ülésterembe, ahol kivüle csak Bródy Ernő volt. A vajda érdeklődve nézett körül.

— Hát hol ülnek itt a horvátok? — kérdezte.

Bródy megmutatta neki.

— Hát a nemzetiségek?

Azt is megmutatta Bródy.

Ebben a pillanatban jött Simkó József. Nagy revarenciával mutatkozott be a vajdának:

— Én vagyok a Simkó!

— Hallottam rólad, öcsém! — kacsintott a szemével Eötvös.

És elkezdett a nagy magyarokról beszélni.

— Hát tudod-e Simkó öcsém, ki a legnagyobb magyar?

Simkó gondolkozott keveset és ezután azt mondotta, hogy ... Darányi Ignác.

— Bolond vagy Simkó öcsém, — csatant rá a vajda, a legnagyobb magyar ... Blaha Lujza.

— Az a színész?

— Az. Ötven, a mostani államférfiak közül még a sarkáig se ér Blahánénak. Tud meg, Simkó öcsém, hogy ez így van!

Simkó körülnézett és miután a miniszteri székek még üresek voltak, csendesen, a vajda felé fordultan ezt sugta:

— Elhiszem, bátyám!

Eötvös Károly beszéde után a folyosón odament Szmeccsányi György s megkérdezte tőle:

— Miért voltál ma olyan szokatlanul enyhe, Károly bátyám?

— Nem lehet az ember mindig goromba. De nem is lett volna érdemes. Eszembe jut, hogy egyszer a főváros közgyűlésén hogyan bántam a zsidókkal, akik önérzet nélkül vi-

selkedtek. Másnap odajött hozzám Tenczer Pál és szemrehányást tett nekem a zsidók nevében.

— Aztán dühösek vagytok rám? — kérdeztem tőle.

— Dühösek nem voltunk — felelte Tenczer — mert nagyon meg kell gondolnia a zsidónak, mielőtt dühbe jön.

Eötvös Károly mosolyogva fejezte be előadását:

— Most én, mint mellőzött ember szintén zsidónak érzem magam, akinek nagyon meg kell gondolnia, mielőtt dühbe jön.

Tilos az orfeum Aradon.

A miniszter véleménye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14.

A nyár folyamán az aradi vendéglősök erős agitációjának hatása alatt foglalkozott a törvényhatósági bizottsági közgyűlés az orfeumok játsszai engedélyével. A vendéglősök azzal a kérelemmel fordultak a közgyűléshez hogy a „Népénekesek“ről alkotott szabályrendelet hatodik szakaszát oly módon változtassa meg, hogy orfeumi előadásokra május elsejétől október elsejéig adhasson a rendőrhatalom engedélyt.

A közgyűlés a kérelemnek helyt adott s kimondotta, hogy a szóban lévő szakaszt megváltoztatja. Szendrey Mihály színgazgató a közgyűlési határozatot megfeleltette s arra kérte a belügyminisztert, hogy ne hagyja jóvá a közgyűlési határozatot és mondja ki, hogy orfeumok csak akkor működhetnek Aradon, ha a színtársulat előadásai szünetelnek.

A belügyminiszter ma érkezett leiratában tudatja a város közönségével, hogy nem tartja helyesnek a közgyűlés határozatát.

A leirat következőkép hangzik:

A város polgármesterének 1907. évi július hó 10-én kelt jelentésére értesitem, hogy a város törvényhatósági bizottságának 1907. évi július 10-én tartott közgyűlésén a népénekesek előadások engedélyezése tárgyában alkotott szabályrendelet 6-ik paragrafusának módosítása tekintetében hozott határozatára azon észrevételem merült fel, hogy miután a színházi évad a jövő évben is változhatik, illetve megtörténhetik, hogy nem május, augusztus és szeptember havában fognak szünetelni a színi előadások, hanem esetleg máskor, azért a kérdéses szakasz a következőkép lenne módosítandó:

„Népénekesek előadásokra engedély mindig csak oly időben adható, mikor a szerződött rendező színtársulat szünetelvény, sem a nyári színi körben, sem a téli Nemzeti Színházban előadások nem rendeztetnek.“

A miniszter meghagyásából

Bölcs

miniszteri tanácsos.

A tanács most újra a közgyűlés elé terjeszti az ügyet s a közgyűlésnek kell megmondani, vajjon akceptálja-e a miniszter felfogását. A leirat tudniillik nem szoros parancs, hanem csak vélemény, a melynek kötelező ereje csak akkor lesz, ha a közgyűlés is magáévá teszi.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

Letartóztatott bankigazgató.

Mint szövetkezeti tragédia.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 14.

Szinte naponta letört pénz-emberek hírére hozza mostanában a táviró. Sikkasztó bankárokról, letartóztatott tisztviselőkről, öngyilkos váltóhamisítókról emlékezik meg most állandóan a rendőri krónika, amely ma megint egy újabb esettel gazdagodott. A fővárosi rendőrség ma letartóztatta Wechsler Gyulát, két szövetkezet igazgatósági elnökét, akiről temérdek visszaélés, okirathamisítás, sikkasztás derült ki.

A letartóztatásról fővárosi tudósítónk ezeket táviratozza:

A budapesti rendőrség ma délután letartóztatta Wechsler Gyulát, a Harmadik kerületi takarékpénztár mint szövetkezet, továbbá a Budapesti jobboldali szövetkezet igazgatóságának elnökét. Wechsler ellen, aki régebben még több kisebb szövetkezetben is „működött“, már hetek óta folyik az eljárás több rendbeli magánokirathamisítás büntette miatt, újabban pedig, mikor az ellene indított eljárás híre a lapokban megjelent, tömeges feljelentés érkezett ellene.

A nyomozás során megállapították, hogy Wechsler, akit bankkörökben „repülő-bankár“-nak neveztek, a neki leszámításra átadott bírói váltókat a kölcsönnél jóval nagyobb összegekre töltötte ki. Ez okirathamisításokon kívül sikkasztott is az igazgató ur a rábízott pénzekből. Szentiványi Gergely posta al-tiszt és neje nevére 3000 koronás és Heyder Alajos földbirtokos és neje nevére 2500 koronás váltót hamisított és acokat két vidéki takarékpénztárnál viszeszámítottatta. Ezeken kívül több üzletfelét kisebb-nagyobb összegekre megkárósította.

Miután a vizsgálat ezeket kétségen kívül beigazolta, Taskovitz Ferenc rendőrfogalmazó Wechsler ma délután letartóztatta.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Turista-Egyesület külföldi utazása. Az aradi turista-egyesület, városunknak e népszerű társadalmi szervezete legközelebbi nagy kirándulását az Adriára tervezi. E kirándulásnak családias jellegén kívül az az előnye is megvan, hogy a résztvevők az ezen uthoz szükséges összeget a turista-egyesület által létesített „Utazási takarékbán“ gyűjthetik össze, havi befizetések által. Ezen takarékbán létesítését egy szerencsés és üdvös gondolat megvalósításának nevezhetjük, mert bizony ma nem mindenki van azon helyzetben, hogy egy nagyobb összeget nélkülözzön. Ezen utazásról az egyesület „Kirándulás az Adriára“ címen az aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában készült gazdagon illusztrált csinos füzetet adott ki, mely magában véve is értékes kalauz-munka számba megy. Felöleli az egész programot, leírást, összes tudnivalókat és sok hasznos tanácsot és utbaigazítást ad az érdeklődőknek. E füzetet az egyesület ingyen küldi az érdeklődőknek. A résztvevőket az egyesület hivatalos vezetője fogja kísélni és Fiume, Velence és Triestben az egy. uti marsalljai fogadják a társaságot. E kirándulásra jelentkezni lehet az egyesület irodájában (Arad, Vass-szálló udvar, I. em.).

hol e kirándulásra vonatkozólag részletes felvilágosítás is szerezhető.

(*) Az Aradi hivatalszolgákat ma vasárnap d. u. 4 órára lakáson tartandó értekezletre tisztelettel meghívom. Pecsénye István.

Amiről beszélnek.

Ahol tilos a „társalgás“.

Azok a tulbuzgó lokálpatrioták akik Aradot minden áron világvárossá akarják fejleszteni, számos modern nagyvárosi intézmény létesítését sürgetik s Aradban a délvidék kulturális központját szeretnék látni. Nos hát sietünk kijelenteni, hogy nagyon messze van még az az idő, amelyben Aradot a mai kor igényeinek megfelelő nagyvárosok közé lehet számitani. Hiszen ez a mi városunk nélkülözi a haladás legprimitívebb jeleit is, hiszen — hogy hamarjában mást ne említsünk, — a mi hoteljeinknek még *társalgótermük* sincs. Hogy ez a szörnyű hiánya az aradi hoteleknek milyen kellemetlenséget idézhet elő a szállóvendégekre nézve, azt bizonyítja ez a pajkos kis történet, amely egy bájos aradmegyei asszonykával esett meg.

A forróvérű kicsi asszony, akiről a legjobb barátja sem mondhatná, hogy több huszonhárom évesnél, a múlt héten nagyobb bevásárlások cimen egy fél napra bejött Aradra s az egyik elsőrangú hotelben nappali szobát bérelt. Az arany sapkás portás egy első emeleti szobácaát bocsátott az asszonyka rendelkezésére, aki azonban csak a toaletti-jét és a frizuráját hozta kissé rendbe, azután eltávozott a szallóból. Rövid idő múlva a kis nő egy elegáns, hédító bajuszu fiatal ember kíséretében visszatért. A portás kis fölkezőből látta az érkezőket s az asszonykának udvariasan, de teljes határozottsággal kijelentette, hogy a szobát csak egy személy számára adta bérbe, ketten tehát nem foglalhatják el.

As asszonyka fülleg pirulva tiltakozott a gyanúsítás ellen.

— Hiszen ez az ur a az ügyvédem, — mondotta indignálódva, — akivel a válópereim ügyében kell tárgyalnom. Társalgója nincs a szallónak, hát a szobámba kell mennünk.

— Sajnálom, — szólt a könyörtelen hotel-Cerberus, aki nagy gyakoriattal bírt az ilyen ügyekben és a fiatal asszony zavarát egészen másként magyarázta. Ha a nagyságos asszonynak fiakálissal van dolga, tessék azt az ügyvédje irodájában elvégeztetni.

Haztalan volt az a szonyka kényőrgése és az „ügyvédi ur“ erélyes fellépése, a portás nem tárgyalott. A fiatal ember ekkor határozottabb eszközvel próbálkozott s egy fényes öt koronást csúsztatott a portás markába. De a szalloda jó hírnevét szívén viselő embert ez sem lágyította meg. Ugy látszik sejtette, hogy a válóper csak ügyesen kitalált mese.

— Egy percig sem maradok tovább ilyen szallodában — kiáltotta az asszonyka haragosan. Ha a szót nyomor követte a tett. Kísérőjével átment egy nem rossz eső másodrendű hotelbe, ahol ugyan szintén nincsen társalgó, de ahol egy bizalmas kis szobában nyugodtan — „tárgyalhatt“ az „ügyvéd urral.“

A szállodai kaland fülébe jutott az asszonyka egy barátjának is, aki jóakarattal jegyezte meg:

— Szerencse, hogy a férj nem tud ezekről a tárgyalásokról, mert akkor igazán ügyvédhez ment volna a válóperre miatt.

A IV. kerületi sorozás.

— Katona-nóta. —

Sorozásnak ez a módja:
Be fonák, be fonák;
A negyedik kerületben
Cibil soroz katonát

Torony alatt alig egy pár
Hét után, hét után
Kapnak az új besorozott
Alesredes-regután.

Ha a szava, mint a kardja
Épen oly huszáros:
Ily legénynek bíját látja
A város, a város.

Hiszen ugyis annyi ottan:
Nem titok, nem titok,
Ki untaulich, invalidus,
És mégis bejutott!

Sorsüldözött aradi család.

Schwégerék tragikuma.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14.

Egy fiatal joghallgató, Schwéger Lajos szerencsétlenségéről adtuk hírt mai számunkban. Az életuntat, aki atyjának Schwéger Lajos bokszegei körjegyzőnek lakásán véletlenül mellbe lötte magát, Aradon jól ismerik, hiszen szülei aradi emberek, ő maga is itt járt egy ideig gimnáziumba.

Schwéger szerencsétlenségének okáról természetesen azonnal a legkülönbözőbb hírek terjedtek el ismerősei között és miután hogy az már rendszeren történni szokott, akadt egy két

jóbarát is, aki előtt már régóta gyanus volt a szegény fiu viselkedése. Az egyik azt mondotta, hogy magába zárkózott, komor volt, a másik, hogy életunt, a harmadik, hogy beteges stb. stb.

E kétségtelenül megdöbbentő esettel kapcsolatosan sokat beszéltek a Schwéger család tragikur, szálnalmas sorsáról. A most szerencsétlenül járt fiu apja megyei főszámvevő volt, de a Kriváry sikasztása neki is állásába kezdett. Bár mindenki meg volt győződve ártatlanságáról, minthogy nem tudta magát teljesen tisztázni, manne kellett. Évekig volt állás és kereset nélkül a szorgalmas becsületes számvevő ember. Az első tragédia, amely tépni kezdte a gyermek szívét. Nemsokára azután jön a második. Az anyja udvarlói tartott. Mi-

kor a viszony kiderült az aszony is, udvarló is megszökött és néhány napra rá öngyilkosságot követtek el.

É: most néhány évre rá szerencsétlenül járt a fiu is. Talán éresem, hogy ez lesz a vége, talán az ő árvaságának tudata már régen megörölte benne az öngyilkosság gondolatát, lehet, hogy a szüleinek szomorú története felelt rá a lelkére... Talán azt hitte: az ő sorsa se lesz jobb és arra, hogy jobb legyen, nem volt reménye, hogy akarni tudjon, ahhoz nem volt elég ereje s hogy erőt gyűjtson... de hiszen a fátummal küsdőnek nincsenek vágyai...

Öröklött betegség, mondják az atavisták. Senki sem kerül el a sorsát, mondják a fatalisták. Megbűntetem az apák vékelt a fiakon hetedziglen, mondják az istentőlők. Vajon melyiknek van igaza? Talán mindegyiknek? Ki tudná azt megmondani...

Megostromolt színház.

Boszniai emlékek.

Irta: Egy aradi katonatiszt

Ezelőtt pár évvel huzamosabb ideig Travnik (Bosznia) városában voltam. Már akkor nagyban kovácsolták ábrándban a szerb szomszédok a jövőre hatalmas Nagy-Szerbiát, amely a mai Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Dalmácia délkeleti és Magyarország déli részeiből volt kiszemelve a „Nagy állam” egységeül. Az 1905. év óta több olyan röpirat látott napvilágot, mely felhívja az összes szerb népet, a harcban való erős kitarásra.

Az 1907. évben egy travniki pópa (pópa lie) szintén röpiratot bocsájtott ki, amelyben már akkor a Nagy-Szerbia (?) lakosságát, az ő nézete szerint, 15 millióra emelte. E harcban a Bosznia-Hercegovinában lakó mohamedánok nagyobb része pártolta a szerb elveket. De mert az ott lakó horvátok inkább a „Nagy-Horvátia” mellett küzdöttek, többször összetűzésre került a sor szerbek és horvátok között. Ilyenkor a mohamedánok színelégességet tanúsítottak; persze az ilyen összetűzések rendszeren olykor váltak esedékesé, midőn a szerbek túlerőben voltak az ellenfelel.

Az 1907. február havában a horvát „Vlasic” egyesület egy néhány vendégfellépésre szerződött egy zágrábi színész csoporttal. A városi nagyvendéglőben, ahol a színelőadás volt megtartandó, — az előkelőségek színe-java, köztük több magyar, német magasrangú hivatalnok és katonatiszt voltak jelen. Az előadás este 1/2, 9 órakor vette kezdetét a „Horvát Socolista” induló bevezetésével. Az előadás javában folyt, amikor egyszerre óriási robaj hallatszott, az ablakok üvegtányérjai csörömpölnek, az ablakon át záporként hullnak be a kövek, téglák darabok, majd revolver dördülések hangzottak el. Borzasztó kavarodás támadt. A függő lámpák darabokra törve zuhantak alá s egy pillanat alatt pokoli sötétség támadt az ezelőtt kevéssel oly barátságos színházban.

Sikoltás, jajveszékélés... a nők halálsápadtan keresnek menekülést — nemsokára behúzódtak egyes melléképületekbe. Ekkor már erősen folyt a harc. A férfiak, kik rendszeren az ily alkalomkor el vannak készülve a legrosszabbra is, halálszántsággal viszonyozták a támadást s az ablakon keresztül küldik revolvergolyóikat a hivatalnokokra. Másrésze nekik ront az udvar felől és a nagy sötétségben oly kavarodás támad, hogy egyik a másikat üti... nem látja, ellenség-e vagy barát?

Az utcán rendőrt nem lehet látni. Kettő — a hivatalos kirendelték — vértócsában fetrengenek az utca közepén. A többi — mert jól ismerik a nép vad dühét — inkább távol maradt a csatatérről. A kaszárnya háromnegyed órai távolságra van a várostól. Míg a katonai kirendeltség kivonult, addig vége volt a háborúnak. Ilyen alkalomkor az összes üzletek, vendéglők bezártnak, különben újabb csatározástól lehetne tartani. A megérkezett katonaság — egy szakasz 70-es baka — akiknek már nem akad dolguk. A sebesültek a kávéház helyiségében vannak, ott kötözik, ápolják őket, halvány gyertya'ény mellett. A sebesültek nagyobb része horvát, de van egy magasrangú magyar hivatalnok is köztük, aki nagy szerb barát. A horvát barátok, kik benne eddig a horvát érzést ismerték, odaadással ápolják, de nem is sejtik, milyen ellenségük ő. A támadó szerbek részéről megsebesültek mind elmenekültek — vagy magukkal cipelték őket. A hazamenőket katonaság kíséri, mert újabb vakmerő támadástól lehet tartani. A katonaság, amely rendet teremtet, egész éjjel cirkál, — kívülök senki mást az utcán nem lehet látni, csak egy-egy mécses lámpa pislog a törökök ablakából.

LuJ

Vilmos császár fia a bánya-szerencsétlenség színhelyén.

Tüntetés a herceg ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 14

Eitel Frigyes herceg — mint Berlinből jelentik — a német császár megbízásából Delbrück miniszterrel Hammba érkezett, hogy a helyszínen győződjön meg a szerencsétlenség részleteiről és hogy a császárnak erről jelentést tegyen. A herceg meglátogatta a kórházban ápoló beteg bányászokat. Amikor a herceg a szerencsétlenség színhelyére érkezett, beszélni akart, de az elkecsereedett munkások megakadályozták. Így kiáltottak:

— Jobb bányatörvényt követelünk! Védelmezzétek meg jobban a munkásokat! Le Bülowval!

A herceg elállt a szótól, majd a lakásán a munkások küldöttségét fogadta és kijelentette előttük, hogy sérelmüket közölni fogja atyjával.

Mikor a küldöttség távozóban volt, egyik munkás felugrott az ablakpárkányra és ezt kiáltotta le a ház előtt várakozó munkásokhoz:

— A herceg meghallgatott bennünket, pedig sokan vannak, akik nem hercegek és mégsem hallgatják meg szavunkat.

Hammból jelentik, hogy a mentési munkálatsokat immár teljesen befejezték. Valószínűséggel megállapítható, hogy a katasztrófánál 360 bányász vesztette életét. A kórházakban van ezenkívül 27 sebesült. Mint most kitűnik, nem a felvonó akná, hanem csak a szelelő aknákat helyesték vis alá. A felvonóaknákat átterjed a tűz. A keresztutakat, valamint a tárnabajárokat befalasták, hogy a tüzet elfojthassák. Nem lehet tudni, hogy mikor lehet majd hozzáfogni a holttestek felhozásához.

A közeli lapok a radbóli bányában szerencsétlenül jártak hátrahagyottjainak segélyezésére gyűjtést rendeznek. A „Kölnische Zeitung” egyúttal közli, hogy hozzá eddig e célra 24.000 márka érkezett.

Sikkasztó erkölcsbíró.

Ujabb leleplezés a vízmű-panamában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14

Mint purifikátor, mint a megközelíthetetlen tisztesség és becsületesség mintaképe lépett föl a nyilvánosság előtt alig pár hete Helvey Gyula. Ismeretese annak a botránynak részletei, amelyet Budapesten fölkevert és a polgármester utján följelentést tettett a rendőrségen, kijelentvén, hogy a vízmérő-órák körül visszaélések és megvesztegetések történtek. A rendőrség Kunz és társai ellen meg is indította a nyomozást, amelyet még nem fejeztek be. Teljesen függetlenül ettől a vizsgálattól, most kiderült, hogy Helvey Gyula eltűnt Budapestről. Birói végzés hajszolja, de nem tudják megtalálni. Ez mindenesetre gyanús volt és ebben az irányban keresték az okot, amely Helvey Gyulát a gyors és nyomtalan eltávozásra serkentette. Súlyos esetek derültek ki. Kinyomozták, hogy Helvey Gyula negyvenezer koronát sikkasztott, szélhámoskodott és most, hogy a vesztét érezte, megszökött Budapestről. A vizsgálat eredményét itt adjuk:

Helvey Gyula körülbelül tíz nap előtt eltűnt Budapestről. Elutazott anélkül, hogy valaki sejtene, hová, miért. A Teréz-körut 34. számú lakását árván hagyta, bezárta és a házban sem tudott senki arról, miért utazott el olyan hirtelen a purifikátor Helvey Gyula. Weisz Zsigmond és Társa cég több száz korona tartozásért pörölte Helvey Gyulát, a bíróság végzése is kerestette a rendőrséggel, azonban nem tudták a fővárosban megtalálni. Ez azonban még nem lehetett elég ok arra, hogy Helvey jobbnak lássa, hogy eltűnjék. Helveynek egészen más oka volt a távozásra Melocco Péter cementgyáránál és építési vállalatánál volt alkalmazásban évekkor ezelőtt, ott sikkasztott és most attól félt, hogy a rendőrség vizsgálata le fogja leplezni. Maga Melocco Péter mondta el, hogyan fosztotta őt ki Helvey Gyula:

— Amikor olvastam az újságokban a vízmű-panamák dolgát — mondja Melocco — és azt láttam, hogy Helvey Gyula rendezte a botrányt, rögtön jelentkeztem a polgármesternél. A polgármester távollétében a titkárával beszéltem, akit őva intettem attól, hogy Helveyvel, aki egy közveszedelemes ember, szóba álljak. Helvey Gyula nálam, mint könyvelő és pénztáros volt alkalmazva. Teljes bizalommal voltam iránta. Azonban visszaélt a bizalmammal és elcsikkasztott a vagyonomból 40.000 koronát. Könnyen megtehettem ezt, mert ő vezette a könyveket, ő vette át a postautalványokat és postacsekkeket. A beérkezett pénzeket vagy nem könyvelte el, vagy pedig kisebb összegeket adott át a pénztárnak és ennek megfelelően vezette be a könyvekbe. Amikor fölfedeztem ezt, följelentést akartam tenni a rendőrségen. Azonban a feleségének előkelő családja rimázkodott, kérték, hogy ne tegyem őket tönkre, megígérték, hogy pótolni fogják az elcsikkasztott összeget. Helveynek az anyósa készpénzben át is adott nekem 10.000 koronát. Megkönyörültem a családon és nem tettem följelentést. A sikkasztásra a gyáram kibővítési építkezésénél jöttem rá. Több könyvelési tétel és a részemre befolyt pénzüsszegek között differenciák voltak, még pedig nagy differenciák. Előbb gyanakodtam csak Helveyre, később aztán megbizonyosodtam arról, hogy visszaélt a bizalmammal. Bizonyos-

ságot szereztem a sikkasztásról és elbocsátottam.

Azonkívül kiderült az is, hogy Helvey hamisított okiratokkal szerzett pénzt magának.

Megszünik a kapitányok büntető hatalma.

Korszakos reform a hadseregben. — Leirat az aradi helyőrséghez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14.

A hadseregnek olyan szenzációs eseménye van készülöben, amelyhez fogható minden században egy szokott előfordulni. Olyan mélyreható nagy és régi szokást reformáló eszmével foglalkozik a hadügy-minisztérium, amely a hadsereg történetében párját ritkítja. Ha *Schönaich* báró ideája megvalósul, akkor a mi hadseregünk egyszerre olyan lépést tesz előre, mely a legmodernebb intézmények sorába emeli.

Nem új emberpusztító fegyverekről, vagy lövegekről van szó. A katonai szolgálati szabályzat olyan átalakulását vette tervbe a hadvezetőség, mely a legradikálisabb módon vet véget minden önkénynek és igazságtalanságnak.

A reform terv oly mélyen alakítja át a hadsereg belső életét, hogy a hadügy-miniszter az erre vonatkozó rendelet kiadása előtt az összes tényezők véleményét kikéri. A temesvári hadtestparancsnokság az aradi csapatparancsnokokat is felszólította véleménynyilvánításra s a kapott parancs értelmében néhány nap múlva az aradi helyőrség törzstisztjeinek értekezlete fog állást foglalni a kérdésben.

Mint teljesen beavatót és feltétlenül megbízható helyről értesülünk a hadügyminisztérium szíri a reformmal akar a hadseregbe modern szellemet vinni, hogy a századparancsnokok büntető jogát és hatalmát fekteti új alapokra, illetve nagy részben egy egész új fórumra ruházza. A katonák, a bevonulás percétől kezdve a hadi cikkeket tanulja s folyton azt hallja, hogy milyen órási büntetés vár rá, ha ezt vagy amatt elmulasztja. Bevonulásának percétől kezdve a szolgálati szabályzat azon szakaszait tanulja meg, amelyek kimondják, hogy milyen büntetéseket szab ki rá a századparancsnok ha a század kötelékében állva, valamit rosszul cselekszik. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a századparancsnokok büntető hatalma, mely csak a szolgálati szabályzatban és nem a büntető törvénykönyvön alapszik, ellenében kerül a katonai bünvádi perrendtartás reformjával, mely a védelmi rendszeren készül. A katonai bíróságnál lesz majd védő, míg a századoknál, ahol szintén van szabadságvesztést kimondó büntetés, védelem nincs.

Azért a hadügyminiszter a százados büntető hatalmát korlátozni akarja. Csak oly büntetést szabhat ki a századparancsnok, mely legfeljebb hat napra terjedő szabadságvesztéssel (szásznyafogás), sújtja a katonát. De ez is csak az első esetben. Nagyobb büntetés, vagy másodszori kihágás esetén kirovandó büntetés már a századaljanként alakítandó fegyelmi bíróság hatáskörébe tartozik. A századalj fegyelmi bíróságának elnöke a századaljparancsnok, aki annak tagjai is kinevezi. Tagja egy százados és egy főhadnagy. Ha a bíróság egyik tagja, mint vádló van érdekelve, akkor más tiszt hívandó be. A bíróság minden héten egyszer

tart ülést ekkor i-élkezik az összes, a századalj keretében előfordult ügyek felett. Ezzel eleje van véve annak, hogy a századparancsnok az első felindulásában kimondhasson olyan büntetést, melyet később már tekintélyének megóvása céljából sem változtathat meg.

A századalj fegyelmi bíróság ítéllete ellen azonban csak a büntetés kitöltése után van panasznak helye az ezredparancsnokhoz.

Mint értesülünk a reform terv nem találkozik valami nagy tetszéssel a csapatlások körében, akik a hadsereg speciális viszonyaira mutatva, azt hangoztatják, hogy ma még nem néphadsereg a közös hadsereg s a katonát a szigor és a századparancsnok büntető hatalma készteti kötelességének teljesítésére.

DIFFERENCIÁK a tanács és a főszámvevő között.

A vízdij leszállítása miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14

Ma délután került a tanács iktatójába *Kilényi* János főszámvevő érdekes előterjesztése, amelyről az *Aradi Közlöny* néhány nappal ezelőtt megemlékezett. Megírtuk, hogy ez az első lépés arra, hogy Aradon az ezerszeresen hangzó vízméziák megszűnjenek és a vízdij igazságosabb alapon rovassék ki arra, aki a vizet fogyasztja is. Előre látható, hogy a tanács és a főszámvevő között éles ellentétek fognak felvetődni. Többször reprodukáltuk már a tanácsnak a vízkérdésben elfoglalt álláspontját — amelyhez ma is mereven ragaszkodik — s nem akar a miniszternek deferálni, aki hallani sem akar arról, hogy a vízművet nyereszkedési vállalatnak tekintse a város.

Már pedig *Kilényi* a maga egész reformját arra alapítja, hogy a vízmű összes költségei — beleértve a megváltási összegét a városi törzsvagyonnak megterítendő négy és fél százalékos kamatot is — csak annyiban képezze a fizetendő vízdij alkatrészét, hogy abból felesleg vagy haszon ne keletkezzék.

A reális kiadások térüljenek meg s ha haszon mutatkozik, az a vízdijak leszállítására, a csőhálózat kiterjesztésére fordíttassék.

Azért azt kéri a főszámvevő a ma benyújtott előterjesztésében a tanácstól, hogy szerezzen be minden statisztikai adatot, melyeknek alapján aztán ő kifogja számítani, hogy melyik módja legigazságosabb a vízdijak megállapításának.

Az Aradi Közlöny munkatársával folytatott beszélgetésben nagy vonásokban jelezte a főszámvevő, hogy legigazságosabbnak azt a fizetési módot tartja, melyet a férőhelyiség bérértéke után állapítanak meg. Ma már aztán világosan és határozottan kimondja előterjesztésében, hogy a vízmérőóra rendszerrel szakítani kell, a vízművet a legszélesebb területre kell kifejleszteni s a vízdijak fedezetéről a következő módon kell gondoskodni:

1. A város összes poigárai, még azok is, akiknek házába vívművek bevezetve nincsenek és talán be sem vezethetők, tehát a külvárosok lakosai is, egy minimális alapdíjat tartoznak fizetni. Ennek fejében köteles a város csőhálózatát a külvárosokba kivenni s ott a köztutak számát szaporítani.

2. Ott, ahol vívművek vannak, az alapdíjon

felül a lakás helyiségeinek száma és bérértékének megfelelő egységár szedhető. Ezért kell lakás s a helyiségek készíttatnia a tanácsnak, hogy aztán a házbér bevallások révén azok bérértéke meg legyen állapítható.

3. Vízmérő óra csak kávéházak, vendéglők és olyan ipartelepekben alkalmazandó, ahol a nagy vízfogyasztás előre látható.

Ezzel szemben még nincs befejezve a reform. A vízdíjak igazságos kivételével egyenlő fontosságú azoknak behajtása is. Az eddigi szokással, a háztulajdonosok által törlesztett fizetéssel radikálisan akar szakítani az új rendszer. Az előterjesztés szerint a vízdíjat a tényleges lakó fizeti, mert tudni fogja a jövőben, hogy mennyit is kell neki ezen a címen a házbérhez hozzáülnie. A háztulajdonos azonban a városal szemben felelős lesz a kivett összegért.

Ennek az eljárásnak az a célja, hogy 1) a vízdíj elvonassék az állami megadóztatás alól. Ma tudniillik a pénzügyi hatóság azt mondja, hogy a vízdíj a háztulajdonos jövedelme s ezért adóköteles. 2) A város az új végrehajtási novella dacára sem veszt el a kivett vízdíjat, mert vele szemben a hálózata szavatol. 3) Az adminisztráció nem bonyolódik, mert csak 1200—1500 füllel lesz dolga a pénztárnak, míg ha minden egyes lakó fizetné, akkor nyolcezeren felül kellene számlát nyitni.

Ismeretünk a főszámvevő érdekes munkáját. Mint említettük, a tanácsnál sem talál szíves fogadtatásra. De valószínű, hogy a törvényhatóság tagjai, akik már többször hangoztatták — különösen a közigazgatási bizottságban — a vízdíjak megadóztatásából keletkező kellemetlenség miatt a reform szükségét, a miniszter intencióinak, de meg a vízmű rendeltetésének megfelelően arra az álláspontra helyezkednek, hogy a víz Aradon nem lehet nyereszkes cikk.

ELADTÁK az aradmegyei Csiky-birtokot.

Százhusz holdas parcellák.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14

Az *Aradi Közlöny* néhány hét előtt írt azokról a tárgyalásokról, melyek a seprősi Csiky féle birtok eladása, illetve parcellázása körül folytak. Azok az adatok, amelyeket abban a közleményünkben felhasználtunk, nem teljesen fedik a valóságot. Ma már azonban módunkban van közölni a legkompetensebb helyről kapott adatokat s a legjobb információ alapján jelenthetjük, hogy a seprősi Csiky Kálmán és Dániel féle 1200 holdas birtokot eladták parcellázás céljaira.

Az eladott birtok területe, 1200 katasztrális hold. A föld eladására vonatkozó szerződést a tegnapielőtt Seprősen járt *Pálmay* Lajos dr. közjegyző helyettes előtt írták alá a vevők és a volt tulajdonosok képviselője, *Muesay* Zoltán. A vevők nagyrészt seprősi, székudvari, nád-bi és siklósi gazdák, akik számára parcellázzák a birtokot. Legtöbb a 120 holdas parcella.

A föld vételára nem egyöntetű, ami úgy értendő, hogy van olyan hold, a melyet 270, viszont van olyan hold, amit 300 forintért adtak el. Ennek 60 százaléka az *Aradi Első Takarékpénztár* adta, amely a kölcsönt ismét a birtokra táblázta, vagyis az 1200 holdas birtok eddigi terhe továbbra is betáblázva marad az új tulajdonosok kezében is. A pénzügyi kölcsöne kilencvenötös árfolyammal megy, vagyis minden 100 korona után öt koro-

nát a mai elszámolás alkalmával mindenki befizetett. A vételárból 30 százalékat azonnal le kellett fizetni. A további 10 százalékat Csikyék vállalták 98-as árfolyammal, vagyis minden 100 korona után nekik is le kellett fizetni 2 koronát. A kölcsönt 50 év alatt kell a vevőknek lefizetni, azonban a föld ára azonnal is lefizethető. A föld az adásvételi szerződés és a kötelezvény aláírása után a vevők tulajdona.

A hamisváltó-gyárosok.

A bűnösök levelezése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 14

A budapesti rendőrség nagy apparátussal folytatja a vizsgálatot ifjú Jenni József és az elhunyt László Géza váltóhamisítási bűnyüében. A nyomozás egyre megdöbbentőbb részleteket hoz felszínre a két ember bűnös üzelmeiből. Kiderült, hogy Jenni és László hat év alatt kétezer-nél több hamis váltót hoztak forgalomba.

Az óvatos hamisító.

Sándor László dr. rendőrkapitány tegnap házkutatást tartott Jenni József lakásán és a hetedik kerületi előjáróságon levő hivatalában, továbbá László Gézának Rikospatón, a Bem-utca 28. szám alatt volt lakásán. Mindkét helyen temérdek váltót, a hamisításra vonatkozó iratokat és leveleket találtak, amelyek bizonyítják, hogy Jenni és László iparszerűen gyártották a hamis váltókat. Jenni iratai között rengeteg manupropia tanulmányt találtak. Ezenek át gyakorolhatta magát Jenni az aláírások utánzásában. Ivekét találtak, amelyek tele voltak betűk tanulmányozásával. Jenni íróasztalának minden fiókjatele volt hamisított váltóval. Ezek megkezdett, vagy elrontott hamisítványok voltak, részben pedig a forgalomból már kivont váltók. László Géza iratait nagy postadobozban találta. Ehhez a dobozhoz senkinek sem volt szabad hozzányulni. László megtiltotta azt is, hogy bárki is felbontassa a leveleit. A postadobozra azt mondta, hogy abban a barátja, Jenni, legénykori emlékeit őrsi. A postadoboz tele volt levelekkel, hamis váltókkal, írásokkal, nyilvántartási könyvekkel. László valósággal nyilvántartást vezetett a hamis váltókról a piros tintával volt bevezetve minden váltó mellé a lejáratí nap. A hamisítások négy-ötféle tintát, különböző tollakat használtak.

A bűntársak levelei.

Nagyon érdekes a két ember levelezése, amelyet a rendőrség szintén lefoglalt. Kiderül ebből, hogy Jenni mindenben László Géza irányítása szerint cselekedett. Erre vall a következő levél:

Kedves Jóska!

Kérlek, égetően szükséges a dolog. Küld azonnal. Összeg 300 korona. Írásokra és tintákra vigyázz. Ha lehet más színűek legyenek. Géza.

Több olyan levelet találtak, amelyekben László szemrehányást tesz Jenninek, hogy felelőtlen, nem vigyáz eléggé. Jenni viszont több levélben pénzt kér Lászlótól. Az egyik levélben így indokolja a pénz kérését:

„A kőbányai nyugtáknál szabálytalanságoknak jöttek a nyomára. Rögön küldj pénzt.” A hamisítók az utóbbi időkben már állandóan rettegetek, hogy bűnüket felfedezik. László Géza a szó teljes értelmében idegbeteg lett a folytonos izgalmaktól. Lászlóné vallja, hogy férje már türethetetlen lett. Családjának nem volt sza-

bad egy hangos szót kiejteni. A legcsékélyebb dolog annyira felizgatta, hogy szinte őrdöngött. Lászlóné már öngyilkos akart lenni férje türethetetlen természeté miatt. A rettenetességre volt is okuk. Allig tudták már leplezni a bűnt s a veszedelem közeledését jelzi a következő levél, amelyet László írt Jenninek. Ez a levél a következő:

Kedves Jóska!

Az amire számítottam és a mitől félttem, bekövetkezett. Egyelőre még baj nincs, de ha 2—3 napon belül nem intézkedünk, mindennek vége. Vagyis más szóval hamarosan oly megoldást kell találni, hogy az egyes lejáratok alkalmával minden egyes ügyre külön-külön az eredeti összeg 20%-át kell törlesztenem. Ne kem van megoldásom. Gondolhatod, hogy mi? Különben a napokban fog eldőlni, hogy a taktikámpénstárból nekem kell-e elmenni, vagy Schwartznak...

A rendőrség ma kihallgatta Jenni hivatalnoktársait és azokat, akiknek a nevére Jenni váltókat hamisított. Jennit délután 2 órakor átvitték az ügyesség börtönébe.

Az aradi gépfegyverosztály.

Az első gyakorlat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14

Ma reggel a várból az Ovár-, Csernovics-, Mikes- és Csutura-utcákra át egy feltűnést keltő csapat vonult a katonai lövölde felé Zitta Károly 33. ezredbeli főhadnagy vezénylete alatt. A csapat körülbelül tizenhat-tizennyolc katonából és hat lóból állott. Az utcákra járókelők megálltak néhány pillanatra s csodálkozva kérdezték egymástól vajjon mit jelent ez az ismeretlen karaván.

Ez volt az aradi 33. gyalogezrednél szervezett gépfegyver osztály első nyilvános szereplése. Az osztály ma vonult ki teljes felszereléssel először a lövölde, hogy éles töltésekkel végezzen gyakorlatokat. A hadvezetőség egy év óta programszerűen állítja fel a gyalogezredeknél a gépfegyver-osztályokat s kedd óta már az aradi háziezred keretében is szervezve van. Az osztály személyzete egy tisztből és tizenhat-tizennyolc gyalogosból áll. Zitta Károly főhadnagy a parancsnoka, aki ez év márciusában volt Bruckban a katonai lövőiskolában s ott képezték ki a gépfegyver használatára.

Az osztag két gépfegyverrel van felszerelve, melyet négy lóra szerelve továbbbithat, míg két ló a lövegek szállítására szolgál. Egyelőre még a 15 ik század létszámába tartozik ez az új intézmény, de teljes kialakulása után az ezred törzs alkatorészét képezi.

A gyakorlatozás már teljes erővel folyik s a katonák gyorsan barátkoztak meg a rettentő erejű gépekkel.

MULATSÁGOK.

(=) A nőtisztviselők teasurja. Holnap, vasárnap este lesz az idei szezon első teasurja. A Nőtisztviselők Egyesülete rendezi az estélyt a Fehér Kereszt gyémánt-teremben. Kedélyes, szórakoztató műsorral gondoskodott a leánysegreg agilis vezetősége, mely szavalással, énekkel és felolvasással tölti be a minden tekintetben sikeresnek ígérkező estét. Belépti díj nincs, csupán a teáért és a süteményért kérnek 60 fillért.

A bukások szezonja.

(Megostromolt dramaturgok. — Híres eredeti színdarab. — Késlekednek a nagyok. — Zavarban a színházgatók.)

*

— Fővárosi levél. —

Soha még ilyen szomorú színházi szezont! A premiérek egymást érik, de a sok ujszülött között nincs egy egészséges, életrevaló csemete. Amit máskor próbákon végeztek el, ez a kísérletezés most nyílt színen folyik. A közönség elélt vonultatják föl azokat a darabokat, amik azelőtt, a jó és gazdag termések idején, megrekedtek a direktorok fiókjában és a színházak vezetői inkább a szomorú szerzők kegyetlen ostromát türték el, mintsem bukást bukás után.

De hiába, nincs sláger. Darab van, nagyon sok van, a Nemzeti Színház ujdonsült dramaturgai alig győzik a munkát, de a bíráló jelentések csupa negatív jegyzőkönyv, amilyent olyankor szoktak fölvenni, ha nem találnak semmit, ha az ürességet és értéktelenséget kell konstataálni. Valóságos kálváriajárás ezeknek az embereknek az élete. Somló Sándor hagyatékában több száz magyar szerző darabja maradt örökül az új igazgatóra. Öt felvonásos tragédiák, prózában és versben, történelmi színművek, „közép-válfa” drámák, vígjátékok, boházatok, sőt népszínművek és látványosságok is. Ezek között keresik most az aranyat, a szezon szemefényét. A szerzők pedig türelmetlenek és követelőzők. Sokan a régi, jól ismert, olykor bevált eszközhöz, a protekcióval való megfélemlítéshez folyamodnak.

Jegyzői irodákban körmölő titkos drámaírók a főispán öklét rázzák Tóth Imre felé. Köznapor telekkönyvet bogarászó alkalmi poéták, kuriai tanácselnökök pártfogását mellékelik. Drámai jeleneteket faragcsáló miniszteri segédfogalmazók, kegyelmes urak leveleivel árasztják el a boldogtalan dramaturgokat. Hírlapírók a kritika pallosát suhogtatják meg a Nemzeti feje fölött. Valóságos vízözön ez és a szegény, szorongatott drámaírók végül is ebbe az áradatba fogják belefojtani az idétlen színpadi magzatokat.

Ugyanekkor tele vannak panasszal a színházgatók, hogy nem tudnak érdekes műsort csinálni. Bercsényi Ferenc, Bródy Sándor, Molnár Ferenc, Gárdonyi Géza még adósak a szállítmánnal, s így kénytelenek a „dii minorum gentium”-mal beérni. A Vigaszínház valósággal hétről-hétre csinálja a programját, így is kerservesen. Legutóbbi két ujdonsága nem hozta meg a várt sikert; *A pénz* csupán egy szép, biztató ígért, a *Menyőcsapás*-ba pedig beleütöttek az összes színpadi villámok. Ez is kaptafára huzott francia boház, amilyennel torkig van a közönség.

Beöthy Lászlót is mintha elhagyta volna az idén a hagvoros szerencséje. A Királysínházban sorra buktak az ujdonságok, legutóbb a *Van, de nincs* című operett súlydelt el menthetetlenül s most állítólag egy Kacsóh-féle operettet tanulnak, amelyhez Gábor Andor írt pompás verseket. A Magyar Színháznak van csak slágere, A szerencse fia, amelynek viszont annyi köze sincs az irodalomhoz, mint Jászai Marinkának az affektált modernizmushoz. Eleven-séggel, új színekkel, művészeti meglepetésekkel csak a *Thália* szolgál, amely megint azon az utón van, hogy egy sereg új színész és írótehetséget szállít a nagy, tehetetlen színházaknak.

Idetartozik az is, hogy ilyen lanyha irányzat mellett a közönség kezd elszokni a színházbajarástól. A Nemzeti Színház nézőtere olykor ijesztenően üres, mintha szegény Vidor Pál véres fátuma üldözné. A Királysínházban minden-naposak a fél- és negyedházak, sőt a legsze-

rencsesebb csillagzat alatt működő Vigszínház kasszája is megérzi a szezonbetegséget.

És nemcsak a színigazgatók sirnak. Baj van az orfeumok és a kabarék tájékán is. Az új orfeum anyagi válsággal küzd, a kabarék pedig lázas sietséggel közelednek az alkony felé. S ebben az általános színházi deroutban csak úgy tódul a pesti nép a moziba. Itt mindig jó a friss műsor, derűs a hangulat és ami a fő — kevés a kritika. Nem a mozi öli meg a színházat, hanem a divatos szerzők tehetségtelensége, — tisztelet az öt-hat kivételnek! — az igazgatók kapzsisága és a közönségnek évek során való megtévesztése, ami most termi meg keserű gyümölcsöt. Nem kellene az új jelszavak, a régiakat ellenben sutba dobták s most iránytű nélkül tévelyeg Thália hajója.

Aradi kereskedősegedből budapesti rabló.

Rózi Imre aradi szereplése. — Átirat a rendőrséghez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14.

Lapunk minapi számában írunk arról, hogy Budapesten az Ólász utcában gyilkos merényletet terveztek egy vendéglős ellen s csak a megtámadott ember saját éberségének köszönhető, hogy a támadók ki nem oltották az életét.

A budapesti rendőrség szélsőkörű nyomozást indított és a tettesek közül hármát még tegnapelőtt sikerült elfognia. Ezek között volt Rózi Imre huszonegy éves könyvkereskedőseged, aki iránt most az aradi rendőrségen is érdeklődött a budapesti főkapitányság. Rózinak a bizonyítványai között ugyanis megtalálták Weiss László aradi könyvkereskedő tanúsítványát, amely azt igazolta, hogy a fiu csaknem féltízéves volt ebben az évben a cég alkalmazója. Ezért az államrendőrség megkérdezte az aradi főkapitányságot, hogy Rózi Aradon hogyan viselkedett, nem volt-e vele a rendőrségnek itt is dolga?

Bizony a jómadár itt is munkát adott a rendőrségnek. Rózi Szegedről jött Aradra és az említett könyvkereskedő cégnél kapott alkalmazást. Alig volt itt néhány hétig, megkeresés érkezett a szegedi rendőrségtől, hogy a fiatal urat tartóztassák le, mert Árvay Sándor szegedi újságból 800 koronát elcsikkasztott. Ott megbízták a vásárlóknál lévő pénzek bekasszállásával és 800 korona elcsikkasztása után megszökött.

Az aradi rendőrség ekkor le is tartóztatta, de egy nap fogság után szabadon engedte. Rózi ugyanis sirva könyörgött főnökének, hogy szabadítsa ki kellemetlen helyzetéből, mert ő jótudó akar térni.

A kereskedő megkönyörült rajta és magára vállalta a 800 korona kifizetését oly módon, hogy a fiu fizetéséből részletekben levonja. Még vagy négy hónapig maradt Aradon az ifjú rablójelölt és akkor meguntta azt, hogy a fizetéséből az elcsikkasztott és régen ellumpolt pénzt visszafizetgesse. Egy zivataros hajnalon bucsút mondott az aradi pályaudvarnak, miután az aradi cég aláírásának meghamisításával pompás bizonyítványt állított ki magának. A budapesti rendőrség ezt a bizonyítványt találta meg Rózi iratát között. Ezt az egyetlen jó bizonyítványt fedezték föl róla s most kiderült, hogy az is hamisított.

AZ ELSŐ KÖLCSEY-ZSUR.

★

Krenner Miklós dr. mondott megnyitót a mai, szombat-bevezető Kölcsey-zsurhoz. A megnyitót nem volt aranyhagyomány, művészeti rendezéssel igéző programbuzsád, de annak elmondója s az a pár meleg, a művészet szeretetétől sugárzó szó, amiket az első Kölcsey zsurren összegyűlt szép közönséghez intézett, minden programnál értékesebb ígéret a Kölcsey-egyesületől. A forrongók, a türelmetlenek, vagy a tulost lelkeseid után füstöságra merültek lekritizálhatják a Kölcsey-Egyesület működését, de azok, akik előtt tisztán áll ennek az aradi egyesületnek feladata, akik ismerik a téli zsurok közönségét és akik vallják — amint hogy az Egyesület mostani előadásának vezetői vallják rendületlenül — a közönség művészi nevelésének lehetőségét, sőt kötelességét: azok világosan látják, hogy csak ez a működés, csak ez az irány vezethet nálunk a cél elérésére. A hirtelenkészt támadás, a mindent tagadás és mindenképp-ütés nálunk csak elriaszthat, elkedvelteníthet, de nem nevelhet és nem fejleszthet.

Ezt az egyedül üdvözlő bizgatást, mellyel gyönyörűen magfő: a lelkesedés, a magasba emelkedés, az igazság és szépség kultuszának hangzó hírdetése, képviselte megnyitójában Krenner dr. Melegséggel és érzéssel hirdette a Kölcsey-egyesület feladatát és célját, melyhez — ugymond — lehet, hogy kicsi és gyenge az erejük, de amelynek vállalása és átélése maga is értékes és gyönyörűsége. A művészet a jövő sorsa, a kultúra a jövő igasága, amelynek kivívásához kéri a közönség pártolását és lelkesedését.

Egyesüli és szép szavak voltak ezek, melyekre melőli következett Szőlősi István előadása. Gondolatok egy könyvről és írójáról — így címezte Szőlősi az előadást, mely — ugymond — csak beugrás volt egy amerikai tárgyú és almaradt felolvasás helyébe. Hi beugrás volt és mégis így sikerült, akkor azt csak az előadó és tárgya szívből rokonságának és Szőlősi István ana nagy, lelkes szeretetének tulajdoníthatjuk, amelyivel ő Alexander Bernát és az ő művészetéről ír: könyve iránt van eltelve. Mert Alexander Bernátnak most megjelent kis könyvről mondta el gondolatát Szőlősi. Arról a könyvről, melyet ő a magyar irodalom csöndesen, zajtalanul bekövetkezett nagy eseményének hirdet s amelyen elsősorban és mindennek fölött a nők könyvének mond. „Művészet, a művészet értékeiről, a művészeti nevelésről” — ez a címe a könyvnek, melyet ismertette, a saját programját, a saját hivatását ismertette Szőlősi. A nőké elsősorban a művészet — mondotta — mert az ő életüket, az ő szik határokbá zárt lelküket teszi nemassé, nagygyá, az ő körüket, az ő családi otthonukat széppé és élvezetessé. Még inkább az ő hivatást a művészeti nevelés, mert az iskola — s itt igazán bátor és őszinte volt professzor-Szőlősi — a mai tanterv, a mai tanítási mód mellett művészetet, művészeti érzést nem plántálhat a növendék lelkébe. Az aradi nőkben — úgy gondolja — megvan ez iránt a művészeti nevelés iránt a fogékony-ság és kéri őket, olvassák el Alexander kis könyvét, mert abból nemcsak szeretni tanulják meg a művészetet, de lelkesedni is annak a gyermek lelkébe való plántálásért.

Köszben Alexander Bernátról, mint letről és tudósról beszélt az előadó. A mester iránt érzett nagy szeretet szólt szavaiból, melyeket lelkes buzditással fűzött be. Ez a lelkesedés, ez a művészet-írádás végigszegte egész elő-

adásán és mindennél jobban jellemzi ezt a művészlelkű, nagy tudású tanárt. Nem is maradt el szaval után a közönség együttérzésének zajos megnyilvánulása: a lelkes taps.

Szőlősi előadását a másik professzornak, Somogyi Gyulának felolvasásától egy kis muzikális intermezzo választotta el. Zerkovits Radolf adott izellőt a Zeneszerzés titkaiból. Érdekes felolvasását a zenei nevelés feladatainak ismeretével kezdte; szólt a zene lelkéről, az ének költészetéről, a hangjegyekkel való gondolkodásról és arról, hogy az igazi zenében — példaként rá Beethoven, Chopin — a szerző lelke, hangulata, sőt élete szólal meg.

Felolvasását két zongora-számmal illusztrálta. Lenau „Rosenmund“-ját és Szabolcska „A grand éfásban“ című versét zenésítette meg ő maga. A zongorához Wlassók Vilma énekelt. A művésznek éneke nem szorul dicsőretra, Zerkovits zenéje pedig szép bizonyosság volt arra, hogy elméleti tudása a gyakorlat tőrn sem hagyja cserben. Az ének, a zongora és a felolvasás zajos tetszést arattik.

Somogyi Gyula dr. ült végül a felolvasó asztalhoz. Aradmegye népszetéről beszélt, asszal az alapossággal, mely ennek a kutató főnek jellemzője. Egy zsuron talán stílszerű lett volna a mi megyénk népéről csak szépet és jót beszélni. Somogyi dr.-t nem kerítette hatalmába a stílszerűség; beleáztat a népi lélekbe és mert ott sok rosszul fejlődött vonást vett észrevaant, hűlen beszámolt ezekről is. A javítás eszközeinek megjelölésével fejezte be érdekes előadását s egyúttal a Kölcsey-egyesület most kezdődött szezonjának első, sok szépet ígérő zsurlját. Az ígéretet a közönség hálásan fogadta, teljesítésére pedig érdeklődéssel és megértő foglalkony-sággal számolt.

b. b.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Boszorkány, félhelyárral. Este: A csókkirály, rendes helyárral.

Hétfő: Madarász, operett, Raskó Géza vendégfelleptével. (A bérlet.)

Kedd: Dollárkirálynő, operett, Raskó Géza vendégfelleptével. (B. bérlet.)

Szerda: Lili, operett, Raskó Géza vendégfelleptével. (C bérlet.)

Csütörtök: Cifra nyomorúság, színmű. Disz-eladás Csiky Gergely halála évfordulója alkalmával. (A bérlet.)

Péntek: Viraszt a szerelem, vígjáték. (Bemutató előadás. B bérlet.)

Szombat: Viraszt a szerelem, vígjáték. (C bérlet.)

A vasárnapi filharmoniai hangversenyről.

Filharmonikusaink az idén holnap vasárnap rendezik első hangversenyüket a régi helyen a Fehér Kereszt-szálló nagytermében, ahol már annyi nagy és őszinte sikert arattak.

Aradnak kevés oly kultúreseménye van, amelylyel eldicsekedhetne. E kevesek közt vannak a filharmonikus hangversenyek, melyeknek alig akad párja magyar vidéki városban a mi a műsorok színvonalát és a zenekar nagyságát és művészi játékát illeti. Mindenesetre érdekes, hogy ezek a hangversenyek minden felső és minden külső segítség nélkül öltöttek állandó alakot, egyedül a filharmonikusok gárdijának kitartása és a közönség mindinkább növekvő támogatása alapján.

Ezek a filharmonikus hangversenyek valóban kulturális hivatást teljesítenek és különösen a zenei ízlést és intelligenciát terjesztik szélesebb körökben.

A vasárnapi filharmonikus hangverseny lesz különben az idei szezon első kiemelkedő művészi eseménye. „Kiemelkedő művészi esemény” ez a szólásforma ugyan már kissé kopott, de ebben az esetben a valóságnak tükrö. Vasárnap délután nyílnak meg az idén először a „Fehér Kereszt” nagytermének ajtai a zene-művészet oltárán áldozó előkelő közönség befogadására.

* Vasárnapi előadások. Holnap két előadás lesz a színházban. Délután a napokban elhunyt Sardon *Boszorkány* című drámáját játsszák. Este pedig Stojanovic bájos muzsikájú operettje, a *Csókikírdy* kerül színpadra.

* Bihari Sándor hagyatékából rendezett kollektív társulat holnap vasárnap 12 órától két óráig és este héttől nyolc óráig van nyitva. Megtekinthető Weiss Leó könyv és zeneműkereskedő társulat helyiségében díjtalanul.

* Virraszt a szerelem, A jövő hét péntekjén ugyanezerestől fehér estéje lesz a színháznak. Ekkor mutatja be a színtársulat a Virraszt a szerelem című francia vígjátékot, amely annak idején a budapesti Vigaszínházban óriási sikert aratott.

* Csiky-Ünnepély a színházban. A magyar drámairodalom egyik jelszavának, Csiky Gergely halálának évfordulója lesz csütörtökön. Az aradi színház méltóképen ünnepeli meg a drámaíró emlékeztetőt. Csütörtökön Csiky egyik legkiválóbb színpadi alkotásait, a *Cifra nyomorúság*-ot játsszák elsőrangú szereposztásban.

* Raskó Géza vendégjátékai. Hétfőn kezd meg Raskó Géza, a budapesti Király Színház kiváló művésze a három estére tervezett vendégjátékát. Az aradi közönség legutóbbi vendéglátásai alkalmával annyira megkedvelte a kedves modort, szép hangú művészt, hogy a színház igazgatója állandó vendégül szerződte. Raskó első fellépése hétfőn lesz. A Midaress-ben lép fel és Adameit játssza. Kedden legjobban alakította a Dollárkirályné Dánes Lászlóját ismételi meg. Szerdán a Lili Pincardját játssza a művész.

* Háború. Most mikor a levegő táboros híreket terjeszt, mikor a mozgósítás réme ott kísért minden családi tűzhelynél, kétszeresen érdekes és aktuális az a mozgókép, mely a háborúban napirenden lévő barbarizmus igazságot megvilágosítja. A férjet harcra szólítja a parancs, otthon a háznál egyedül marad a fiatal asszony édes anyjával. Brutális módon törnek a házba győztes katonák, híznak parancsnok, miután mindannyian részegre itták magukat, merényletet követ el, a ház urát öli. A bátor asszony megöli a gaz merénylőt. Futva menekül a szerencsétlen teremtés, akit egy pap a templomban rejt el. Az üldözött katonák a papot fogják vallaóra, aki midőn a katonák a templomba akarnak betörni ellenszélül a fegyvereknek. A duakodás közben megzúdul a harang, a toronyba menekült fiatal asszony ed vérszemet a barátságos csapoknak, akik két sorúsz kővel fogva az ellenséget, megmunkálják a papot és a halálra rémült fiatal asszonyt.

* Az örök város. Néhány évvel ezelőtt irodalmi szenzációként jelent meg az angol könyvpiacra egy ismert és népszerű angol újságírónak, Hall Cline-nek regénye az örök városról, a jubileumi esztendőről és a pápáról. A könyv izgalmas cselekvényével megragadta az angol olvasóközönséget, de Angolország határain túl is óriási érdeklődést keltett. Olaszországban némi harci zajjal is járt a megjelenése, mert az olaszok rossz néven vették a szerzőnek néhány indiszkrétumát és egy és más kedvezőtlen véleményét a mai Rómáról. Irodalmi polémia következtek, aminek a könyv igen jó hasznát vette, mert napról-napra nőtt a kelendősége. Azt mondhatni minden nyelvre lefordították már ezt a regényt. Most végre magyarul is megjelent. Magyarra Balla Mihály fordította, s a magyar kiadás egyéb külföldiekkel szemben megkülönbözteti, hogy igazi íróember az átváltója, aki az eredetinek végtelen sok finomságát mentette meg nyelvünk számára. Ennek köszönhető, hogy a regény egész hatóereje megmaradt a magyar fordításban, s hogy fordítás léte eredeti műként hat. Az „Egyetemes Regénytár” ideai sorozatában jelent meg, s a háromkötetes munkának ára vászonba kötve 3 kor. 40 fillér. Kiadta Singer és Wolfner Budapesten, VI. Andrássy ut 10.

A bécsi Rothschild magyar fogságban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14

A gyanu nemcsak az ágrózsakadt ember árnyékába szegődik, hanem gyakran az előkelő külsővel rendelkező idegent is utoléri. Nincs azon semmi meglepetés, ha a kopott ruhás csavargó fölkel a hatóság figyelmét s ha faggatni kezdik kicsoda-micsoda. Ebből nem támad sohasem káosz, mert ha a szegény ördög ludas valamiben, elcsúszkál, ha pedig csak a nyomorúság kóbor vándora, akkor szólnak eresztik. Ellenben más az eset, ha egy elegáns uron akad meg a rendőr szeme. Akkor már számolni kell az esetleges fölsülés veszedelmével. Bizony, elég sokszor megesett, hogy az ártatlanul gyanúsított uriember miatt komoly baja támadt a tulbuzgó rendőri hatóságnak. Éppen ezért nagyon kényes a rendőr helyzete, különösen a periferiákon, mert jó szemmel, gyors ítéllettel és finom tapintattal kell bírnia. A mi határrendőrségünk még csak új intézmény, de máris nagy szolgálatot tett a gyanús idegenek megrostálásában. Méltányolják is ezt a föltöltött hatóságok. Különösen kitüntette magát több sikerült fogásával a körösmezői kirendeltség, mely a galíciai ártalmas bevándorlásnak igyekszik gátat vetni. Most azonban olyan hírt kapunk az észak-keleti határszéleiről, ami egy kis baklövésről ad számot. Remélhető, hogy tekintetbe veszik a kirendeltség eddigi érdemeit s a kis megtévedésért nem jár nagy büntetés. A tévedés áldozata nagyobb hatalmasság, mint — mondjuk — Szerbia.

Történt a minap, hogy a körösmezői vasúti vendéglő étkezőjébe betért egy rendkívül előkelően öltözött idegen ur. Mellényén vastag aranylánc, kezén szikrázó briliáns-gyűrűk, még a nyakkendőjén is akkora gyémánt villogott, mint egy mogyoró. Németül beszélt s a legdrágább ételeket rendelte. Sőt még pezsgőt is ivott. Szórta a koronákat pincérnek, koldusnak. Majd elsőosztályú jegyet váltott Bécsig és beszállt a vonatba.

— Gyanús ember, — mondogatták a pincérek.

— Csakugyan gyanús, — szolt a figyelő határrendőr.

Szavalt csakhamar tett követte. Leszállította az idegent a vonatról s igazolásra szoltotta föl.

— Rothschild Nátán báró bécsi bankár vagyok, — felelte készségesen.

— Azt mindenki mondhatja. Tessék az irodába jönni.

A báró és a rendőr az állomásfőnök elé mentek s miután ott Rothschild néhány óráig fogva volt kétségtelenül igazolta irásaival, hogy ő a bécsi pénzfőjedelem. A rendőr természetesen bosszánatot kért s udvariasan fölsegítette a bankárt a vonatra.

HIREK.

A mi királynénkhöz.

— Erzsébet napja közeledtén. —

Erzsébet királyné, te bánatos asszony, Emléked felettünk örökké virrasszon! Árpád árva népét őrző szemmel nézted, Letűnt szebb időnket újra fölidézted, Mig közöttünk éltél.

Mint ha lenne a végzet könyvében: A ki szeret minket, boldogtalan legyen! Vértanuk sorába bizony odaillesz, Fájdalmunk siralma téged is megillet, Mert nagyon szerettél.

Mint angyal az égből, jöttél ide hozzánk, Kerestél szívünket, láttad könnyes orcánk. Szépségednél jobban csak a lelked fénylet, S annak tenger kincse jaj! hogy semmivé lett Egy iszonyu órán.

Ez órától fogva jártad a világot.

— Szomorubb Niobét volt-e a ki látott? — Megkövült a lelked, mást a bánat megöl, — Te, mint egy riadt őz, emlékeid előtt Futva menekültél.

Hiába futottál! Üldözött a bánat. Sebes szárnyon szállva, nem maradt utánad, Ezer éles törrel csapott a szivedre... A halálos ütést már észre se vette Szived utoljára.

Miránk sujtott az ég, hogy újra meglássuk, Villáma tűzénél szörnyű pusztulásunk. A mikor meghaltál, minden sebünk vérzett, — Rajtad urrá nem lőn romboló enyészet: Fiadhoz siettél...

Szabad vagy! Gyászolhatsz Arad Golgotháján, Velünk lehetsz Mohács véráztatta táján; A hol a magyar sir, sirhatsz te is bátran, Lelked indulatja lángolhat korlátlan: Nem tiltja már semmi.

... Nem tiltja már semmi, jer hát, hajolj hozzánk, Elsuttogjuk néked, miért imádkoznánk. Ha odafönn értik esdeklő imánkat: Lenn a föld porában bennünket ki bánthat?! Jer hát, hajolj hozzánk!

Erzsébet királyné, te bánatos asszony, Emléked felettünk örökké virrasszon! Árpád árva népét őrző szemmel nézted, Letűnt szebb időnket újra fölidézted, Mig közöttünk éltél...

Csécsei Imréné.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 15-én az időjárás: enyhe, nyugaton, délen sok helyen esapadék.

— Az új osztrák kabinet. Bécsből táviratozzák: Bionerth báró miniszterelnök ma délután az uralkodó elé terjesztette az új minisztérium listáját. E szerint a kabinetben hat miniszter foglal helyet, a többi tárcákat az egyes államtitkárok veszik át.

— A volt helyőrségi parancsnok bucsuzása. Arendt Lajos vezérőrnagy, az aradi helyőrség volt parancsnoka tisztelőre Aradról eltávozásra alkalmából a Fehér Kereszt kistermében szombat este banket volt, amelyen a helybeli polgári társadalom előkelőségei közül számosan vettek részt. Ott volt Müller Károly Aradváros-országgyűlési képviselője, Parjasz Lajos polgármester, Reiber kmil, az Osztrák-magyar bank aradi fiókjának főnöke nejevel, Ottenberg Tivadar, az Aradi első takarékpénztár vezérigazgatója nejevel és még többen. A társaság a késő éjjeli órákig a legjobb hangulatban maradt együtt.

— Városatyá-jelölés a negyedik körületben. A negyedik körületi függetlenségi és 48-as párt ma este 8 órakor jelölő-gyűlést tartott az Ugareán-féle vendéglőben. Mittner József elnök nyitotta meg az értekezletet, felszólítva a jelenvolt polgárságot, hogy Kossuth Pál és az elhunyt inokai Tóth Lajos törvényhatósági bizottsági tagok helyére állítsanak jelölteket. Hunyadi József főbírókos, Erdélyi Imre iparos és több társa D. Szabó Mihályt és Sedntay Lajos műléplészt ajánlották, mások kisajólva Szabó Zoltán nyugalmazott alezredes és szőlőbirtokos jelölése mellett szótaltak fel. Mittner elnök D. Szabó Mihály és Szabó Zoltán jelölését pártolta. Erősen sajos vita kerekedett erre, míg végre Tenger Alfréd Pál biggadtságra szólította fel a polgárságot, kijelentette, hogy a jelölésben a polgárság akaratát fogják kifejezésre juttatni és ezért holnap este a Rzig féle vendéglőben új jelölő gyűlést tartanak.

— A Weitzer-gyár új titkára és cégvezetője. Mintán a Weitzer-féle vaggongyár eddigi titkárát, Révész Bélát a győri Magyar vaggongyár kereskedelmi igazgatójává választotta, a Weitzer-gyár most Révész helyébe Vetter Frigyeszt választotta új titkárrá és cégjegyzővé, kinek cégjegyzési jogosultságát már be is jegyezték.

— Mozgósítás előtt? A tartalékos hadapródok és őrmesterek — ép úgy, mint tegnapelőtti híradásunk szerint a tartalékos tisztek — az aradi hadkiegészítő parancsnokságtól azt a rezervált parancsot kapták, hogy további intézkedésig lehetőleg Aradon kell tartózkodniuk, mert bármely pillanatban behívhatják őket.

Budapestről jelentik: Demény Károly postafőigazgató egy csapat postatisztet rendelt magához, akiknek tudomásukra hozta, hogy nyomban főtisztekké levezi ki őket, ha vállalják áthelyeztetésüket Zimonyba, vagy Mitrovicába. A napokban néhány postakiadónót helyeztek át Zimonyba és Mitrovicába, akik új állomásukat már mint postakezelőnők foglalták el.

— A kínai császár halála. Párisból táviratozzák: Egy pekingi ediktum most tette közzé, hogy Kuang-szu kínai császár meghalt és Sun herceget, Ta-o-kung császár unokáját régenssé nevezték ki. Császárrá az elhunyt uralkodó 5 éves fiát szemelték ki.

— A Kossuth-szobor helye. A Kossuth-szobor már a felállításához közeledik és ezért a hely rendezéséről is kell gondoskodni. A városi mérnöki hivatal három alternatív tervet készített, amelyeket a tanács ma tartott ülésén bírált felül. Kettőt tart elfogadhatónak. Az egyik 17 ezer, a másik 13 ezer korona költséget igényel. Ezek mindegyike úgy oldja meg a kérdést, hogy a szobor körüli térséget kör, illetve ellipszis alakban képezi ki és ezzel a városról jövő kecskék akadálytalan közlekedése is biztosítva van. A terveket kiadják a Kossuth-arsztársaságnak, hogy az a szoboralkotó művészekkel együtt válassza ki a legmegfelelőbb megoldást.

— Birói kinevezés. Lukácsy Miklóst, az aradi törvényszék jegyzőjének karának képzett és szimpatikus tagját a király aljá rásbírónak nevezte ki az aradi törvényszékhez. A kinevezés a hivatalos lap holnapi számában fog megjelenni.

— Haragszik a császár. Berlinből jelentik, hogy Vilmos császárt a birodalmi gyűlésen az interjúról mondott beszédek nagy haragra lobbantották. Különösen haragszik a császár azért, hogy Bülow kancellár nem védelmezte őt meg az interpelláló képviselők ellen.

— A lovarda átalakítása. A lovarda a hadügyminiszter rendeleire szerint most már állandó autobusz gárázul használható. A tanács az átalakítás tervét elkészítette és a munkálatokra 4800 korona összeggel nyilvános árlejtést ír ki.

— Újabb általános sztrájk Fiumében. Fiuméből táviratozzák: A szociálista párt-szervezet kimondotta az általános sztrájkot. Ugy látszik, hogy a pártvezetőség és a munkások között nincs meg a teljes harmónia, mert a szakszervezetek nagyobb része nem vette tudomásul a pártvezetőségnek az általános sztrájkra vonatkozó kijelentését. Ennek tudható be, hogy valamennyi ipartelepen folytatták ma a munkát és a sztrájk folytatásáról sehol sem érkezett jelentés. A szociálisták pártkörében izgatottan tárgyalják az egység megbomlását. — Az éjjel néhány kiközmunkás Mlakka városrészben kövekkel

megdobálta a rendőröket, mire közülök ötöt letartóztattak.

— Csendőri segítség egy gróf árverésén. Szombathelyről jelentik: A gróf Festetics Andor csödtömegéhez tartozó ingóságok árverési határidejét tegnapra tűzték ki. Nagyszámu vevőköntség érkezett Szeleste, mert tömördek műkincsek elárvereztetéséről volt szó. Amikor a csödtömeg gondnok a kastélyba akart jutni, Festetics Andor gróf megtagadta a kastély felnyitását, mire izgatott szökváltás keletkezett a gróf és a csödtömeg gondnoka között, aki arra figyelmeztette a grófot, hogy akadályoztatás esetén a törvényes következményeket magának tulajdonítsa. Festetics Andor gróf e kijelentés dacára sem engedte meg az egybegyűlteknek a kastélyba való bemenetelt, mire a tömeg gondnok cserdőröket hozatott. A gróf kijelentette, hogy a kashatalomnak enged és felnyitotta a kastélyt. Erre az összes ingóságokat, műtárgyakat, festményeket egy birkaistállóba hordatta és kijelentette, hogy ott elárverelhetik azokat. A tömeg gondnok erre becsüztette az árverést és kijelentette, hogy a tömegvagyonat Szombathelyre vagy Sárvarra fogja szállíttatni. Egyben az árverés elhalasztását mondta ki. Egyetlen egy tárgy került dob alá, egy kis berakott szekrény, melynek kikiáltási ára 100 korona volt és melyet Radtsich Jenő, az Iparművészeti Múzeum igazgatója 5000 koronaért vásárolt meg.

— Érdekes házasság. Az aradi közönséget érdeklő házasság történt a minap Békéscsabán. Németh István volt aradi hírlapíró, a „Békésmegyei Függelenség” segédszerkesztője Csabán házasságot kötött Schröder Béla volt aradi iparszerkesztő elvált nejével, született Engelhardt Olimpia Mária urnővel. Németh Aradon munkatársa volt annak a lannak, amelyet Schröder szerkesztett. Az urnővel megszerették egymást és miután Schröderné elvált a férjétől, Németh feleségül vette.

— Az Oltáregyesület köréből. Mint ismeretes a vallásos élet és a bensőleges hit ápolására, terjesztésére Aradon a kath. közönség lelkes érdeklődése mellett oltáregyesület alakult. Most arról értesülünk, hogy az id. iglenes elnökség által felterjesztett alapszabályokat a csanádi püspök jóváhagyta és így a szep. hitvallásu egyesület most már akadálytalanul megkezdheti működését. A végleges alakuló közgyűlés e hó 22-én, vasárnap d. n. 4 órakor tartatik meg a város háza dísztermében. Azok akik az egyesülebe még beépni óhajtanak, ebből szándékukat Hoffmann Antal egyesületi pénztáros dívatüsitében vagy e hó 16., 17. és 18. napján d. n. 8 és 4 óra között a piébánia-templom sekrestyéjében bejelenthetik.

— A balkáni zavar. Londonból táviratozzák: Szerbiában szakadatlanul vonatok indulnak dél és nyugat felé fegyverekkel megrakva. — Egy konstantinápolyi lap jelenti, hogy Garibaldi Ritoni táviratilag 20,000 önkéntest ajánlott fel Montenegrónak az Ausztriával folytatandó háború esetére. — Plevjei jelentések szerint Törökország elrendelte a határárt Szerbia és Montenegro elől és a határon megháromszorozta eddigi csapatlétszámát. Az osztrák-magyar csapatok által elhagyott állomáshelyeket nem töltötték be török különítményekkel. Plevjébe tartalékos legénységet hívtak be. A népfölkező oszmán szandzsákbéli lakosságot fegyverekkel és municiókkal látták el, hogy esetleges bandagarázdálkodások ellen fellépessenek. Az arnauták szerb vagy montenegrói bandák inváziója esetére 2000 emberből álló segédcsapatot tartanak készen. Djavid basa

plevjei kormányzó a portától engedélyt kért az osztrák-magyar konzulátus reaktíválásában való közreműködést illetőleg. Jelenleg az egész szandzsákban teljes nyugalom van.

— A zámí rézbányák új gazdája. E hónap elején irtunk azokról a tárgyalásokról, amelyeket a Zám mellett levő almaseli rézbányák tulajdonosai folytattak az „Erdélyi rézművek részvénytársasággal.” E tárgyalások azt célozták, hogy az almaseli bányák, melyeket egy magyar, még pedig aradiakból is álló társaság alapított és amelyek néhány esztendő óta belga és francia kezekben vannak, fuzionáljanak az Erdélyi rézművek r.-t.-gal, melyet Henri Rochette, a pincériuból lett párisi bankár alapított. A tervezett fuzió — mint értesülünk — most létre is jött. Az Erdélyi Rézművek r.-t. a napokban közgyűlést tartott. Ezen — mint azt már szintén jeleztük — kimondták az alapítóknek 5 millióról 8 millió koronára való leszállítást, ezután pedig ismét felemelték az alapítókét öt millió koronára, hogy az almaseli és az urvölgyi bányákat, melyek a „Compagnie des Mines Hongroises” tulajdonai, megszerezzék. A társaság cégét Magyar rézművek r.-t.-ra változtatták és az új igazgatóság tagjai lettek: Cholet Armand gróf, Korda Dezső, Lennique Henrik, Pfeiffer Albert, Tournier Edvárd (Páris), Steenlet Péter (Brüsszel) és Straßer Róbert. Az új alakulással mindkét vállalat felvirágozását remélik elérni. Az Erdélyi Rézműveknek Valánbányán nagy kohók vannak, melyekben majd az almaseli bányáknak eddig feldolgozatlanul álló termelését is kifogják dolgozni. A valánbányai ipartelep kibővítésére a mostani közgyűlésen 2 millió korona erejéig 5%-kal kamatozó elsőbbségi kötvényeket bocsátottak ki. Ezenkívül Zámán is lesz egy kisebb kohó a rézfeldolgozására és így valószínű, hogy a hunyadmegyei bányavállalat most nagy lendületnek fog indulni.

— Nagy birtok vétel. Solymossy Lajos báró aradmegyei nagybirtokos, a napokban megvásárolta az abaujvármegyei gróf Zichy-féle 17000 holdas birtokot, a melynek nagy része erdőség. Csak 6 ezer hold a szántóföld, a többi erdőterület. Ugy tudjuk, a birtok vételára 3 millió korona.

— Hosszu munkaszünet a gőzmalmokban. Nemrégiben megemlékeztünk a malomtulajdonosoknak arról a tervéről, hogy az ország összes gőzmalmaiban az üzemet jelentékenyen redukálni akarják. A malmosokat erre a tervre az vitte rá, hogy a lisztből a fogyasztás már hetek óta csekély, az áru kínálat pedig szintén igen tartózkodó, ami a malmok helyzetét és a külfölddel szemben való versenyképességét nagyon megnehezíti. A terv — mint fővárosi tudósítónk jelenti — most már a megvalósítás stádiumában van. Az üzem korlátozása már december elsején kezdődik, olyanformán, hogy a vasárnapon kívül hetenként még 36 órát fog szünetelni az üzem. A budapesti malomcégnek a Magyar Fővárosi Malomgyesület helyiségében tartott értekezletükön e megegyeztést már véglegesítették is, a vidéki malmok képviselői pedig szintén együtt vannak a fővárosban a végleges megegyeztés formaságának elintézésére. Az üzemredukció, mely természetesen a két nagy aradi gőzmalomra, a Neuman testvérek gőzmalmára és a Széchenyi-malomra is kiterjed, december elsejétől jövő évi április elsejéig tart.

— Házasság Singer Hugó. dévai feleskedő, a Kotsander Ignác utóda Singer és Arasteln cég be tagja, ma vasárnap oltárhoz Weisberger Pál, mária-radni kereskedő leányát, Részinkét.

— A vitás függönyök. Böven ismertettük azt az eljárást, melyet a gazdasági szék Domán Sándor paplangyárossal szemben tett, aki nek a város részére szállított függönyeiket a szakértői vélemény alapján nem akarta átvenni. A tanács ma foglalkozott a kérdéssel és úgy ha

tározott, hogy csak az esetben veszi át a szálltmányt, ha Domán az I-ső rendű függönyök árából öt, a II od rendűekéből tizenöt százalékot enged. Domán a technológiai iparmuseum szavazmányára hivatkozva — mint értesülünk — perrel akarja a várost az átvételre utalni.

— Nem fogták el a vingai gyilkosokat. A vingai családirtás miatt megindított vizsgálat eddig semmi biztos adatot nem tudott felmutatni. Már ma megirtuk, hogy a csendőrség néhány szécsányi románt letartóztatott, mert azt hitték, azok a tettesek. Az elfogottak: Dimitrovics József és Ambrózia, továbbá Albu János igazolták ártatlanságukat, így hát elengedték őket. A tettesek tehát még ma is ismeretlenek.

— A diákok levegője. A következő panaszos levelet kapjuk: Tisztelet Szerkesztő ur! Bízom nyára izléstelen dolog lehet, ha a szülő a nyilvánosság elé viszi és panaszként röla fel a büntetést, amely a fián, vagy a többi gyerekeken az iskolában esett meg. A világot se követhet el ilyenek, ha az a büntetés, amelyről szó van, nem ükösnek össze az egészesség leg-
elemibb követelésével. Az aradi főgimnázium VII. osztályában az osztályfő tanár ur néhány nap óta asszal sújtja a rendens osztályt, hogy a tíz perces órák előtt beszünteti. Az egyes órák között a fiúk nem szívhatsz pár percre friss levegőt, hanem reggel nyolc órától egy óráig egy helyben állnak az osztályban. Hogy ott milyen lesz a levegő öt órán keresztül, azt könnyű elképzelni. Ilyen büntetéshez talán még sincs joga a tanár urnak. Oszthat szekundákat eszivel, inthet, róhat, s kiválszthatja a fe gyelmi büntetésnek akármilyen megengedett, kegyetlen formáját, de az, hogy fejlődőben levő, zsenge fiúk tüdejét, szívumát ilyen módon rongos, hogy megvonja tőlük azt a kevés oxigént, amire annyira szükégük van, — közönséges brutalitás. Nem hinném, hogy a főgimnázium igazgatója, ha erről tudna, meg-
tűné az ilyenek és ép azért választottam a nyilvánosság útját, hogy erre a helytelen dologra — a t. szerkesztőség engedelmével — a figyelmét és emberszeretét felhívjam. Tisztelet: Egy apa.

— Uj autobuszok. Az októberi közgyűlés utasította a tanácsot, hogy az autobusz üzem fejlesztése céljából tegyen a februári közgyűlésnek propeziót még pedig a félévi mérleg eredményének figyelembe vételével. A tanács mai ülésén megbizta a közlekedési bizottságot, hogy új menetrendet dolgozzon ki. A közlekedési bizottságnak ennél a munkánál tekintettel kell lennie a külvárosi forgalom érdekeire is s ezek szemmel tartásával kell megállapítania; vajjon hány uj kocsi szükséges az egész forgalomkör lebonyolítására. Mig az elkészül, addig a tanács a le havi gyárral lép érintkezésbe s ajánlatokat szerez be, a melyek természetesen nem lehetnek kötelező erejűek, mert a közgyűlés joga dönteni a kocsi-típus felett s esetleg nyilvános árlejtés útján szerezheti be az uj autobuszokat.

— Fásítási program. A jövő évi költségel-
irányzat keretében a tanács: a nagy Körutat, Könyök utcát, Bótvös, Weitzer János, Szent Pál, Fábán és Kasinczy utcákat ültet be fákkal. A Nagyvárodi ut és városligeti fasor között parkot alakítanak.

— Az adófelszámolási bizottság e hó 16 tól az aradi adónivalatit kerlelőhez tartozó megyebeli községekből a III ad osztályu kereseti adó kivétel ellen befolyt felebbeszedéseket veszi tárgyalás alá. A bizottság ülésel a megyeházán

termésben naponként délután 3 órától 6 óráig tartatnak.

— Uj doktor. Zubor Imre ügyvédjelöltet ma avatták a jogtudományok doktorává a kolozsvári tudomány egyetemen.

— A nagy fordító. Egy elkésett adoma Makó Lajosról. Makó Szegeden sűrű egymásutánban mutatott be eredeti francia darabokat, minden más magyar színpadot megelőzőleg. Persze, a közönség előtt szokatlanok voltak ezek a bemutatók, másrészt volt benne valami provokatív egyoldalúság, mert valamennyit Makó Lajos fordította s nem is éppen elsőrendű irodalmi művek voltak. Makó Lajos állandóan a Tiszába ment ebédelni s a felesége karjába fűzte a karját.

Egy azóta megszünt szegedi lapnak munkatársa meglátván a házaspárt, lapjában másnap ezt a megjegyzést írta:

— Makó Lajos annyira belejött a fordításba, hogy a feleségével is fordítva sétál.

Makó Lajos ekkor abba hagyta az eredeti daraboknak minden más magyar színpadot megelőző bemutatását.

— E héten vette kezdetét Szénágy, Hoffmann és Társa (Budapest, IV., Bécsi-utca 4.) selyemáru és karácsonyi occassiója. Ezen occasiók nemcsak rendkívül gazdag és izléses vászlatkukról, de arról is nevezetesebbek, hogy előnyös bevásárlásra bő alkalmat nyújtanak hölgyközönségünknek, amely méltányolva ezt a körülményt, a cég ideit — az eddigiekénél is gazdagabb — karácsonyi vásárját bizonyára most is sűrűn fogja látogatni. A cég mintákat vidékre szívesen küld. A pontos címre: Budapest, IV., Bécsi-utca 4., tessék ügyelni.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűteni csak úgy lehet, ha nélkülözhetős filléreinket egy olyan pénzügyintézetnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. szám.) Ezen intézetnél takarékbetétet a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak hat százalékos betétkamattal ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül felvesszük vissza. Minden betető egy-egy „Selfmen“-féle takarékpénztár perselyt kap ingyen. 2711.

— Uj műintézet. Kossak J. cs. és kir. udvari és kamara fényképész még rövid ideje, hogy működését újból megkezdte városunkban és ime már a helybéli ur közönségnek sikerült művészies fénykép felvételeit láthatok Andrássy-uti képkiallításában. Az ő kiváló műintézetét mely Weitzer János-utca 3. sz. alatt van, már jól ismeri a közönség és most, hogy azt teljesen újból és modernül berendezte csak fokozódik azon érdeklődés, melyet megrendelői és a közönség már a múltban is tanúsított Kossak mester fényképei iránt. Tadmivaló, hogy Kossak udvari fényképésznek ugy Temesváron, mint Budapesten elsőrangú és nagy hírű műtermel vannak és ő Aradon is, támogatva itteni jeles szaktépzetszerű üzletvezetője Komáromy által, városunkban is magas nívóra fogja a fényképészeti fejlesztést. Számos képkiallítás, legutóbb ez évben Budapesten kitüntetésekert nyert. Képkiallításai érdemesek a közönség figyelmébe. 3509

— A legjobb márciusi kivitelű sör csak Schuch Ferenc Milleniumi sörcsarnokában kapható. 1947

— Likör aromák kitűnő likörök előállítására; — háslag — Vojtek és Welszál. 191

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vess- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes ásványvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinya-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfpark 8.

TARKASÁGOK.

(A falusi beteg.) Pompás jelenet játszódott le ma az aradmegyei kórházban. Faketről bejött egy öreg paraszt, hogy felvétesse magát a betegek közé. Benda János gondnok, aki a törzskönyvbe jegyzi be a betegeket, sorra elkérdezte a beteg élet-
rajzi adatait.

— Hogy hívják és hány éves?
— Kovács Imre, 56 éves.
— A vallása?
— Katolikus.
— Vagyon van?
— Ami rajtam van, meg a betegsége, — mondta a vén magyar és erősen köhögött.
— Talán maga asztmatikus? — szolt a gondnok és fürkészőleg nézett a betegre, aki haragosan felelt:
— Nem az! Hiszen mondtam már, hogy katolikus vagyok.

(Ami kiment a divatból.) A Bihar-tárlatot naponként tömegesen látogatják. Egy aradi ur, akit nem lehetne megrágalmazni azzal, hogy nagyon pártolja a művészetet, sokáig nézte azt a gyönyörű festményt, amely egy szép, elegáns hölgyet ábrázol. A tárlat rendező „melegen ajánlja“ a képet.

— Ez pompás alkotás, méltóztassék megvenni.
— Nem veszem meg. Hová gondol, kérem.
— Miért?
— Mert ez a kép régen kiment a divatból.
— De hiszen ez örökszép mű.
— Ugyan, ugyan, hogy mondhat ilyen. Ez régen kiment a divatból. Ma már nem hordanak a nők ilyen kiesel kalapot.

(A szórakozott ur.) Irtunk már arról a szórakozott aradi orvosról, akinek a szórakozottsága sok kellemetlenséget okozott. Az orvos ur a minap panaszt emelt a rendőrségen, mert valami ügyes zsebvágó kloppta a pénztárcáját.

— Hogyan történt a dolog? — kérdezte Mikos dr. rendőrségédtiszt.

— Kérem, én jöttem az utcán, a nagy tolongásban és valami kotorászást éreztem a belső zsebemben.

— Az a tolvaj keze volt. Hát miért nem kapta meg a doktor ur?

— Kérem, — felelte szelid mosolylyal az orvos — én azt gondoltam, hogy az az én kezem.

Serdülő leányok és fiúk

erősekké és vitorakká fejlődnek, elvesztik lehangoltságukat, hogyha a szükséges táplálékot

Scott-féle Emulsio

alakjában élvezik, amely az összes erősítő szerek között a legkiválóbb.

Orvosok és bábák a SCOTT-féle Emulsiót a legmelegebben ajánlják az utóbbi 32 év óta. Edes mint a tejszín.

Könnyebben emészthető

mint a tej. 5816

Egy eredeti üveg ára 2 K. 30 Búér. Kapható minden gyógyszertárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halast — kérjük figyelembe venni.

Braun Gusztáv

asztalos, ARAD, Vörösmarthy-utca 3. szám.

Készít irodai, üzleti és butorberendezéseket a legjutányosabb árakon. 3399

BOZSIK ERNŐ :: KÉPESITETT :: KÖMÜVESMESTER

építési irodája

B. Választó-utca 22. szám.

A legjobb kutya-kalács
volt és marad a

Fatteringer-féle kutya-kalács,
mely az összes fajta tápszerek közül a legjobb összetételű és tápértékű
— 50 kg. 23. — 5 kg. bórmentve 3.20 K.

Fatteringer-féle Puppy-Bisquit
kutyák-kutyák számára. 50 kg. 26.—K., 5 kg. bórmentve 3.50 K. Árjegyzékét bórmentve küld:

Fatteringer's Patent-Hundekuchen- u. Geflügel-futter-Fabrik Wiener-Neustadt.

250-nél több első díj. — A Fatteringer-féle tápszerek állatorvosi ellenőrzése mellett készült. 5912

Gabonaüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14

Már sokat írtunk az időjárás rendellenes voltáról. Ezúttal nem óhajtok ismétlésekbe bocsátkozni, csupán annak megállapítására szorítkozunk, hogy ezen a héten ismét olyan változatos időjárás uralkodott, hogy a földjét szemlélő gazda sem tudta eldönteni, mikor volt az idő a vetés előnyére, mikor kárára?

A gabonaüzlet irányzata is így ingadozó volt.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 14.

Amerika 1/2-el olcsóbb. 15 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli szárlat	2 éral szárlat
Buza Aprilisra . . .	12.61—12.62	12.65—12.66
Tengeri májusra . . .	7.50—7.51	7.50—7.51
Rosa Aprilisra . . .	10.57—10.58	10.61—10.62
Zab Aprilisra . . .	8.50—8.51	8.54—8.55
Buza 1909. októberre	10.77—10.78	10.76—10.77

Zárul 5 órakor.

Utótőzsde üzlettel.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 14. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammmal terjedő súlyban — fillérig; Hatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 114—116 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammmal terjedő súlyban 116—117 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammmal terjedő súlyban 117—118 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammmal terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammmal terjedő súlyban — fillérig. Sertéselészett: November hó 11. napján volt készlet 27,244 darab, november 12. napján főlétszáma 298 darab, november 12. napján elszállított 302 darab, november 13. napjára maradt készletben 27,240 darab. A kizött sertés üzlet irányzata: élénkebb.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. J. Pankota. Bármikor szívesen fogadjuk.

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr fényképezőket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, szíveskedjenek azokat szerkesztőségünkbe beküldeni, az Aradi Közlöny képes nagy naptárában való reprodukálás céljából.

Összes vidéki levelezőinknek. Szíveskedjenek a közlegényekben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakézelt nevét, az iparvállalatok és tulajdonosok felsorolását szintén sürgősen kérjük.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1908. évi november hó 15-én:

Délután 3 1/2 órakor, fél helyárral:

Boszorkány.

Dráma 5 felvonásban. Írta: Sardou Viktor.

S Z E M É L Y E K:

Ximenes	Hunyady J.	Cleofas	Kulcsár L.
Don Lopez	Várnay Jenő	Oliver	Leővey Leo.
Juana	Harmath J.	Donna Rufina	Kun Irén
Don Enrique	Keszler Ede.	Donna Syréna	Zalay Margit
Ramiro	Mátony R.	Szerzetes	Nagyiván I.
Zorálya móróné	Károlyai J.	Kecskepásztor	Kertész D.
Aisha cselédje	Benkőné.	Zaguir	Faludy K.
Cardenos	Delly Lajos.	Manuela	Kőrösey Juci.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes helyárral:

C) bérlet.

C) bérlet.

A csókkirály.

Regényes daljáték 3 felvonásban. Szövegét írta: Orbán Dezso. Zenéjét szerzte: Sztrojanovits Jenő.

S Z E M É L Y E K:

Bumschvick	Ladislav J.	Fausan	Benkőné.
Bombadillas	Polgár S.	Miska, fia	Kállay Jolán.
Haemskark	Várnay Jenő.	Udvarhölgy	Kun Irén.
Evike, leánya	Zalay Margit.	Hausen	Szabó László.
Yvette	Wlassák V.	Kisbíró	Leővey Leo.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1908. november hó 15-én vasárnap:

1. Hol van a köszörű? Kacagató. — 2. A harangozó leánya. Dráma. — 3. Tulzsfelt fiakker. Bohózat. — 4. Vizesések és a glecserek. Természet után. — 5. Ócska nadrag. Bohózat. — 6. Mese a szép és a rut leányról. Mese. — 7. Kigyók és nyulak. Természet után. — 8. A kémnő. Dráma. — 9. Chalán hercege. A kereszties háborúból. — 10. A villamos pénzszerény. Látványosság.

Előadások: Vasárnap és Ünnepnepokon délután 3 órá-tól kezdve este 11 óráig, hétköznapiokon délután 5 órá-tól este 10 óráig.

Minden előadás alatt katonasene játszik. — Csukvávár.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Előkészületen:

Az aradi gyásznepok.

Egy felvonásban. 50 színesen vetített képpel.

Összeállította: Horovitz Gusztáv.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér

NYILTTÉR.

Vállalkozók részére!

Következő használt, de üzemképes állapotban lévő

vasuti anyag

olcsón eladó vagy bérbeadó:

10 kocsiakomány 7 kg. súlyu acélsín a hozzátartozó apróanyaggal,
125 drb. vasbillező kocsi 60 cm. nyomtávu részben fékkel ellátva,
1 háromtengelyű mozdony, 30 lóerejű, 60 cm. nyomtávu.
1 kéttengelyű mozdony, 50 lóerejű, 76 cm. nyomtávu. 5701

Az anyag Budapesten megtekinthető és azonnal volna szállítható. Kérdezősködések: „Olcsó „1000” jelige alatt kéretnek Blockner J. hirdető irodájába Budapest IV., (Sütő-u 6)

Az aradi

„Filharmonia” egyesület által

1908. évi november hó 15-én délután 5 órakor a Fehér Kereszt-szálloda nagytermében a cs. és kir. 33. gyalogezred teljes zenekarának közreműködésével, Zellner Sándor karnagy ur vezetése alatt rendezendő

első

FILHARMONIAI HANGVERSENY

Műsora:

1. GOLDMARK: Előjáték a „Házi tücsök” című opera III. felvonásához.
2. SCHUBERT: H-moll (befejezetlen) szimfónia. (Két tétel.)
3. a) SINIGAGLIA: Olasz táncok. (Danze piemontesi) op. 31. I.
b) SVENDSEN: Andante funebre.
c) GRUNFELD: Kis szerenád.
4. WAGNER: „Bolygó hollandi” nyitány.

A hangverseny délután 5 órakor kezdődik.

Jegyek 6, 5, 4, 3 és 2 koronáért WEISZ LEO modern könyv, papír- és zenemű-kereskedésében (Minorita-palota) és a hangverseny előtt a pénztárnál kaphatók. 3553

Folyékony

Somatose

kitűnő szolgálatot tesz 5979

az emésztésnél, gyenge gyermekeknél vagy felnőtteknél.

Kapható a gyógyszer-tárakban vagy drogueriakban.

Beretvás-pastilla! Ne tétovázzék, ha fáj a feje,
hanem használjon azonnal Beretvás-pastillát,

amely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. Aradon kapható: Földes Orvosok által ajánlva. Ár 1.20. Kelemen gyógytárában. Készít: Beretvás Tamás, gyógyszerész, Kispesztén. (3 doboznál ingyen postaszállítás.) 5711

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1908. november hó 14.

Keresünk:

Aradra: 1 rőfös szakmabeli és 1 előkelő íveg és porcellánüzletbe ügyes detailista segédet, továbbá 3 női alkalmazottat és 1 másodkönyvelőt.

Vidékre: női alkalmazottat, ki a pénztári és irodai munkákat is képes ellátni, továbbá 6 fűszer és vegyes, 5 fűszer, rőfös és rövid, 3 rőfös és divat és 1 kézmű szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelv- ismerettel bíró segédet, több tanoncot.

Ajánlunk:

Női irodai alkalmazottakat, kik az Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírásban jártasak, 2 irodistát, 1 pénztárosnőt, továbbá 7 fűszer és csemege, 3 vegyes, 2 kézmű, 5 divat, 1 rőfös, 2 rövid és fűszer, és 2 vas és fűszer szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, 411 Keppich Zsigmond, igazgató.

A tisztelt

5714

hölgyközönséghez!

Az idei nagy karácsonyi occasió

már megkezdődött.

Egy selyem gyárnak

szebbnél-szebb mintákból álló teljes selyemkészletét sikerült **POTOMÁRON** megvenni, amelynek összes minőségeit kivétel nélkül

85 krajcárért árusítjuk el.

Továbbá:

Ajour japáni kaikis 85 kr.

Nehéz minőségű Tussar

(japáni nyers selyem) 98 „

Nehéz minőségű ruha

Louisienne 95 „

Nehéz minőségű ruha

Messaline 85 „

Angol bársony 75 kr. és feljebb

Suhogó cameleon elace 1-10 kr.

Divatcikkek: Charmeuse, Meteor, Crepe és Ottoman

couleurt.

130 cm. széles valódi angol kabát-

sealskin 8 forintól kezdve.

Utazó és színházi echarpe 1

forint és feljebb.

Feltűnést kelt egy 2

méter hosszú chine csokros

chine echarpe drb. frt. 1-80

Szénásy, Hoffmann

és Társa

BUDAPEST,

csakis: IV., Bécsi-u. 4.

Mintákat kívánatra bérmentve küldünk.

A következő ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Tábori-Székely: A család Budapest, dr. Gutki S.: Az éjszakai Budapest, Bánó: Bolyongásaim Amerikában, Jenovay: Vitorlakkal a föld körül, Brehm Alfred: Az állatok világa, Faber: Egy szerelmes naplótörredéke, Stein Aurél: Homokba temetett városok, Mikszáth: A Noszty fiúk esete, Lőrinczy: A rétek lelke, Szini Gy.: Lelki kalandok, Kobor: Idegenek, Sas E.: Az utolsó állomás, Szántó és Tábori: Nyomor és bűn a gyermekvilágban, Borsszem Jankó nap-tára 1909-re, Váradi Ant.: A néma bűn, Szemaházy I.: Estétől reggelig, Kabos E.: A jövő fészke, Jób Dániel: Ifjúkor, Bárony: Tarka mesék, Vándor I.: Ködkisasszony, Gál Margit: A gépiró kisasszony, (Egy irodista leány vallomása), Toby Ch.: A sárga veszedelem, Williamson C. M.: Az én soffőr barátom.

Németben: Malot: Heimtlos, Artzibaschew: Snanin. Hornung E. W.: Ein Dieb in der Nacht, Veith Mizzi: Komtessens Tagebuch, Saussay V.: Frauenärzte, Heimbürg W.: Über steinige Wege, Croker B. M.: Das spanische Halsband, Rheinau K.: Dem Lichte entgegen, Stratz R.: Herzblut, Harder A.: Irdische und himmlische Liebe, Oertzen M.: Lebensfrühe, Verloren Land, Höcker O.: Die verbotene Frucht, Balleström: Die Dame in Gelb, May Karl: In den Cordillern, Boy Ed I.: Ein Echo, Zobel: Die Kinder des Herrn von Harthausen, Wölfling-Adam: Meine Memoiren, Stilgebauer E.: Das Liebesnest, Conrad J.: Im Taifun, Böhme: Die graue Strasse, Bernhard Marie: Vogel Phönix.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy köte-
lenként fizetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták!

Vidéki bérlek

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenemű-kölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill,

vagy füzetankint 14 fill.

Curtis: Sorentói emlék, Nádor: Kimegyek a temetőbe, Zerkovitz: Barcarolla, Csibikém. Kun-
kel: Nagysád akar tőlem kis babát? Ormay:
Dicsértessék... Ha te engem, — ha én
téged... Nincsen olyan barna leány...
Huber: Magyar hősök, Fall: Szerencse malack.
Rubens: A hollandi leány, Hagen: csavargó,
— Strauss O.: A részeg leány, Haupt: Weibi,
Weibi, Hetényi: Montignoso, Lenár: Pikante-
rien, Baka-Baitz J.: Roccoco, Rozsa és pillangó,
Baán: Gyónás.

A zenemű kölcsöntár 5-ik pótgjegyzéke is meg-
jelent és ingyen kapható.

Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése.

KERPEL IZSÓ,

401

könyv-, zenemű és papír-
kereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

Kitűnően megvéd a

MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER
SAVANYUVIZ

székély tisztaság

hajtó; a pusztá

gránitükléből

szék.

Több építkezési munkánál bevált.

Steckenpferd- Liliom-tejszappan

a legkitűnőbb a bőrnek. 2275

Bergmann és Társa Drezda és Teschen a/E.,
volt és marad a naponként beérkező elismerő
levelek szerint a leghathatósabb gyógyszappan
pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhan
tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80
fillérért kapható a gyógyszertárakban, drogueriákban,
illatszerkereskedésekben és borbélyüzletekben.

Ideggyengesegek Vérszegénység

a leghathatósabban leküzdhetők a

Guberforrás

viszével használt kúra által, mely kúra alatt
ható természetesen ártalmatlan, vagyis az egészség
jében nem okoz kárt.

Kapható az összes gyógyszertárban, drogueriák-
ban és élelmiszer-kereskedésekben. Árja 80
fillér.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régiónak bizonyult háziszor, mely már sok
év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult
közvetlenül, eszénál és meghűléseknél, bedörz-
söléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt
bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üve-
get fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.-
és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható.
Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5. sz.
Mindennapi szétküldés.

BAKÁCS MIKSA angol női divattermék

a Minorita-palotában nyitotta meg. (Mezzanin.)

„MINIMAX“

kézi tűzoltó készülék.

A jelenkor legbiztosabb tűzvédelmi eszköze.

Nálkülözhetetlen minden üzemből, intézetekben, szállodákban, üzletekben, irodákban, lakásokban, gazdaságokban.

Egyszerű, feltétlen megbízható, mindenkor oltásra kész!

Az ár, súly és nagyság **Minimuma** az egyszerűség és használhatóság **Maximuma**.
1904. augusztus 1-étől 1908. január 1-éig hitelesen kimutatott 7642 többnyire igen komoly tüzet oltott.

Arajánlással, prospektussal, mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál:

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése és szénüzlete Aradon.

A „Magyar Minimax“ gyár r. t. Arad- és Arad-megyei kizárólagos képviselője.

Ágybavizelés.

Azonnali szabadulásért jótállás. Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem megadandó! Fényes köszönőlevelek. Orvosiilag ajánlva.

„SANTAS“ intézet
VELBURG P. 124. Bayern. 5723

Legideálisabb szer az arc és kéz bőrének ápolására az

„FIZOR“

mely a legkényesebb követelményeknek is teljesen megfelel.

Orvosiilag ajánlva.

Kapható a gyógyszárakban és gyógyszer-üzletekben.

Főelárásító hely: 1513

WOJTEK ÉS WEISZ

gyógyszár nagykereskedő araknál Aradon.

Kapható Hegedűs Gyula Üzletében.

Egy üveg ára: 1 korona 20 fillér.

A mosás akár a tánc,
Fáradtságba nem kerül,
Schicht szappant ha használ,
Még szíved is örül.

Schicht szarvasszappana
csodálatos, hathatós tisztítóerejét saját szerű előállításának és a legjobb nyersanyagok leggondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana
kiméli a kezeket és a fehérneműt! Megtakarít fáradságot és veszélyt! Kiméli ennél fogva az egészséget! Megtakarít pénzt, időt és munkát!
• Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik. •

5754/IV.

Magy. kir. szab osztálysorsjáték

Az 1908. november 19-én és 21-én kezdődő

XXIII. I. osztályának sorsjáték

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{4}$ sorsjegy 12.— korona || $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3.— korona
 $\frac{1}{2}$ „ 6.— „ || $\frac{1}{8}$ „ 1.50 „

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok:

99251	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
36060	36051	55801	55810	55824		
$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$		

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053 szám ötezer koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354 szám tizezer** koronás nyeremények. Ezekon kívül számos 2000, 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon. 3395

Alapítottatott 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Végeladás

NÁDLER LAJOS

női és férfi divatáru üzletében

2544

Andrássy-tér 20. sz. Fischer-palota.

Ahol női ruhakelmék, flanellek, parchetek, cartonok, kész fehérnemű, vászon, asztal-nemű tricók, szőnyegek, függönyök, rövidárúk nagyon olcsón lesznek elárusítva.

8574-908. tkv. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közli, hogy Deutsch Izidor aradi cég végrehajtható, Oprics Pál és neje szül. Kovács Zsófia aradi lakosok végrehajtást szenvedők elleni 88 korona hátraléka; tökéletesítés és járulékok iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Arad Sarkad külvárosában fekvő, az aradi 1812. sz. tkv-ben A. + 1 sor. 1719. hrsz. alatt felvett Csalán-utcai 4. számú ház, udvarra az árverést 1440 k. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. évi január hó 11-ik napjának délutáni 3 órákor az aradi igazságügyi palota földszint jobbra levő 48. számú helyiségebe megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 144 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3383. sz. a. kelt igazságügyministeriumi rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Arad, 1908. évi szeptember hó 3-ik napján.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Aknay,

kir. társbíró.

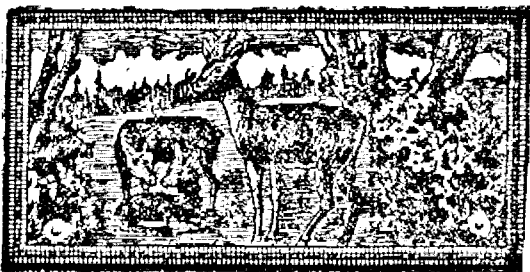
3563

Szőnyegnek verseny nélkül való áron közvetlen megszerzése.

A gödingi termelő- és kereskedelmi társaság (Produktiv- und Handels-Gesellschaft in Göding) közvetlenül a fogyasztóknak köldi elsőrangú díszszőnyeget vastag senilléből, mindkét oldalon egyforma, páratlanul kitűnő minőségben és csodálatos mintával, a megtevesztésig hasonlít a valódi smirnai kötött szőnyeghez, színtartásért jótállás

Fali szőnyeg senilléből 5 K 30 f.

100 cm. széles, 200 cm. hosszú.

A szoba legszebb ékessége, a legpraktikusabb ajándék.

Pompás perzsa minták, továbbá állatok, kutyák, szarvas, őzcsalád, oroszlan, hattyú, róka stb. Fali szőnyegek kivétel nélkül legelsőrangú minőségűek, a nedvesség nem hatolhat át rajtuk és a legjobb higiénikus védelem a meghűlés ellen.

Elegans ágyelők

ugyanabból a kitűnő anyagból 1 kor. 60 fill. — Lambréken (ablakvédő), nagyon elegáns, bordó és oliv, 120 cm. széles, 140 cm. magas, igen elegáns bordúrral és rojtjal 5 kor. 50 fill.

Rendkívül finom szalonszőnyegek

a legelegánsabb perzsa és secessziós mintákban. 140 cm. széles, 200 cm. hosszú 8 K 160 cm. sz., 280 cm. h. 11 K 180 " " 270 " " 13 K 200 " " 300 " " 14 K

Minden megrendelő el lesz ragadtatva a minőségtől. Szétküldés utánvétellel. Meg nem felelés esetén szíves kicserélés, vagy a pénz visszaküldése.

Produktiv- und Handels-Gesellschaft **Brammer & Stern** GÖDING Nr. 61. sz. (Morvaország) — Számtalan elismerő irat. 5719

Mindaddig felülmulhatatlan!**A Maager W.-féle**

valódi tisztított

Csukamájolaj

(hatóságilag védett kiadásban.)

sárga üvegenként 2 kor. fehér " 3 kor.

Maager Vilmostól

Bécs. 3276

1869. óta Ausztriába és Magyarországra általánosan bevezetve.

Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban és droguériában

Főlerakat és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. MAAGER, WIEN,

III/3., Heumarkt 8.

Utánzások törvényileg üldöztetnek.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű üveg a csatolt szalaggal (sárga papíron vörös fekete nyomással van ellátva).

762. ikt. sz. mgdt.

M. kir. állami ménesparancsnokság Mezőhegyesen.

Lóárverési hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesből az alább felsorolt loányag f. évi december hó 9 én árverés útján a helyszínen eladásra kerül és pedig:

- 9 darab anyakanca,
- 1 " 4 éves kanca,
- 6 " 2 " "
- 6 " 1 " "
- 12 " 3 " herélt,
- 1 " 2 " "
- 2 " 1 " "
- 1 " használati ló.

3565

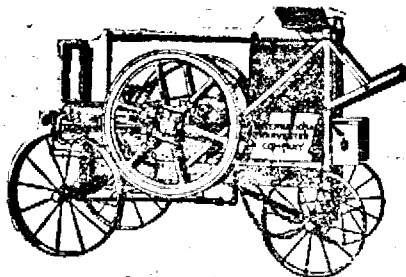
Az árverés kezdete reggel 9 órakor.

Az árverési feltételek a helyszínen fognak a közönségnek tudomására hozatni.

Mezőhegyes, 1908. november hó 10 én.

Magyar királyi állami ménesparancsnokság.

Versenyen kívüli árak 600 koronától kezdve.

Versenyen kívüli árak 600 koronától kezdve.

Eredeti amerikai **International Motorok**. Legolcsóbb üzem, takarmánycamrák és ipari célokra. — Legegyszerűbb szerkezet. Legmesszebb menő szavatosság.

Tengeriszártepők, Ohio és Tornado; Szecskavágók, Répapuzók, Morzsolók, Darálók, Takarmányfüllesztők.

Legelőnyösebben szállít

461

Kovács Soma és Tsa Arad,

a Mc. Cormick J. H. C. chicagói és Kühne E. mosoni gépgyárosok vezérképviselei.

Valódi orosz, Caravan és chinai

TEÁK

eredeti csomagokban és kimérve

Valódi Jamaikai

RUMOK

ismert saját töltésű üvegeinkben

Legelőnyösebben ösmert bevásárlási hely:

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

≡ Feltünően szép ≡

estélyi és alkalmi cipők, menyasszonyi kelen-
gyék, elegáns férfi, női és gyermek utcai cipők minden kivitelben.

A hírneves „Kobrak” cipőgyár gyártmányainak egyed-
elárúsítása.

Valódi orosz bagaria csizmák mérték
szerint készítettnek.

Teljesen különálló olcsóáru osztály. 967

Lányi Marcell

„Kobrak” cipőraktárában

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

Naponta egy főnyeremény Gaedickenél!

Jamár szállóigévé vált ez a mondás, mert a most befejezett 6. osztály alkalmával nem volt húzási nap, hogy
Gaedicke bankháza ügyfeleit egy főnyereményről nem értesítette volna.

Az eddig elért fényes eredményeink utolérhetetlenek.

Kisértse meg szerencsését

GAEDICKE bankházában

s Ön bizton számíthat eredményre!

A XXIII-ik sorsjáték mely november hó 19-én és 21-én lesz, 1. osztályu húzásához,

ajánlunk	Egész	Fél	Negyed	Nyolcad	sorsjegyet
	12.-	6.-	3.-	1.50	koronáért.

Postai befizetési lapok ingyen és bérmentve.

5829

Naponta egy
főnyeremény
Gaedickenél!

Gaedicke Bankház

Budapest
Kossuth Lajos-utca 11.

Naponta egy
főnyeremény
Gaedickenél!

Figyelem a cégre!

Nagy karácsonyi kiállítás

már megkezdődött

REICH EL.

színházi versenybazarában

Szabadság-szoborral szemben.

Külön átalakított helyiségében a vevő közönség legnagyobb kényelmére **gyermekjátékokban és disztárgyakban** az idényre óriási választék még soha nem létezett árakban **5, 16, 25, 45 és 90-es csoportokba** beosztva.

Tájékoztató egy rövid kivonattal szolgálunk a t. vevőközönségnek:

25-ös csoport:

Óra szerkezettel, vonat, automobil-bohóc, zenélő doboz, nickel vasaló, zongora 8 billentyűvel, elszakíthatatlan képeskönyv, mesék-könyvek következők: Robinson, Grün, Andersen, Ifjúsági Tündérvilág, társas játékok, 100-nál több öltözött babák, valódi francia babák 22 centiméter nagy, felhuzható zsebórák, takaréktűzhelyek, söprű-készlet, bádóg állatok, csengő kerék, huzható, iron három részben, kulcs alakban, kés, iron és toll, kardok, puskák, csákók, hegedűk, szobabutorok, konyhaeszközök, vaskatonák, törhetetlen celluloid babák, varázs doboz táncoló figurával, stb.

45-ös csoport:

Felhuzható óra szerkezettel, villanyos kocsik felsővezetékekkel, automobil színes vonatkocsikkal, erőművész, bohóc és minden fajta állatok, motoros omnibusz, gőzhajók, bugó onga zenével, ideál szoba, fegyver céltáblával, hordós kocsik, teljes katona-felszerelések, bajonet lack szíjjal, 9 személyes porcellán készlet, bárány hanggal, törhetetlen katona 6 drb., képes és mesék-könyvek, baba kocsik gummi kerékekkel, bádóg konyha edények, berendezett fürdőszoba, szénvasaló, mozsarak, pénzpersely órával és csengővel, csont dominó, nagy gummi babák, kettős huzható nyul, huzható bohócok, kézi nyomdák, Laterna magicák, gőzgépek, képes kockák, 12 kockával, köépitő szekrény, számoló gép, felsrófolható dobok, stb.

90-es csoport:

Huzható állatok bőrrel bevonva, nagy bárányok hanggal, törhetetlen lovas katonák és állatok maskeből, felszerelt várak, állatsereglet, felhuzható vasutak sinner és minden létező alakok és állatok, gőzgépek, hajók, Richter szekrények kőből, lombfűrész garnitúra, kemény Schack-figura zárható táblával, csont dominó 45 kővel és sok 100 és 100 más cikk.

Mozgékony francia babák törhetetlen testtel.

Nagyság centiméter	26	28	30	32	34	36	38	42	46	50	54	58	64
Árak:	35	40	45	50	60	80	90	110	145	160	180	210	250

azonkívül bőrtestű, öltözött és celluloid babákban a legnagyobb választék.

A nálam vásárolt babákat ingyen javítom és minden létező javítások elfogadtatnak.

Karácsonyfá-diszekben óriási választék.

6 méterig nagy kiállításban, acél hanggal már 9 frt.-tól kezdve; óriási választék kettős lemezekben már 1.50 kr. Phonographok meglepően mesés olcsó, ár 2.50 kr., legjobb hengerek hozzá 60 kr.

Hintalovak minden létező nagyságban már 1 forinttól kezdve.

Disztárgyak:

Képes-album Plüschből 45 krtól, emlékkönyv plüschből 25 krtól, varró eset-tak, aufzats 6 tányérral 90 kr., pálinkás készlet 45 kr., mosdó-, étkész-, kávé- és theás-készletekben óriási választék, továbbá himzett börtárcák, virágvázá, órák, márvány-állványok, dísz asztalkák, dohányzó-készlet bronzból és számtalan más tárgy.

China ezüst tárgyakban alkalmi vétel.

Férfi selyem ernyők otomán széssel 1 frt. 70 kr. és még számtalan itt fel nem sorolt cikkek. 3531

Gyermekkocsik óriási választékban már 4.50 kr.-tól kezdve.

Minden vevőnek ingyen fénykép nagyítás.

Figyelem a cégre!

Színházi versenybazar.

Dévai hitelbank részvénytársaság raktárházai.

A **Dévai Hitelbank Részvénytársaság** igazgatósága felhívja a gazda, kereskedő és iparos közönség figyelmét ujonan épített modern berendezésű raktáraira és vasbeton pincéire. — A raktárházak a dévai állomás pályatestével iparvágány által vannak összekötve s a reexpeditionalis díjki-egyenlítés kedvezményét élvezik.

Elvállaljuk:

Gabonának, valamint mindennemű nyers-termékeknek, szesznek pálinkának

beraktározását a legelőnyösebb díjszabások és feltételek mellett.

Előleget nyújtunk minden néven nevezendő árura a legolcsóbb kamatláb mellett a lehető legmagasabb kvotáig, valamint elvállaljuk mindenféle termékek és árucikkek bizományilag való eladást a legmérsékeltebb jutalék mellett.

Elvállaljuk mindenféle árunak **Fuvarozását, ki- és berakását, kezelését,** és a szállítmányozási üzlettel járó minden teendők végzését a legmérsékeltebb tételek mellett.

Felhívjuk a közönség figyelmét **szesz-szabadrak-tárunkra,** valamint ujonan létesített **áruosztályunkra,** s kívánatra bárkinek megküldjük raktári szabályzatunkat és díjszabásunkat.

Készséggel szolgálunk a legmérsékeltebb speciális ajánlatokkal kérdezősködés esetére.

Minden küldemény a

Dévai Hitelbank Részvénytársaság Raktárházai

cimre küldendő.

Dévai Hitelbank Részvénytársaság
Igazgatósága.

3322

DEPILLOR

HAJVESZTÓ.

E csodahatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnöves alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb

amerikai

Gummi-óvszer

= NEVER. =

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Jól begyakorolt, irni, ol-
vasni tudó

borpince-
előmunkás
felvétetik
Hutter-Ferencsevits
cégnél Szegeden.

Ajánlatok bizonyítványokkal és
fizetési igény megjelölése mel-
let ugyanoda intézendők. 3446

Nem kell London. Nem kell Páris
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelel
mérték utáni

CIPŐKET

urak és hölgyek részére
SEELINGER UTÓDA
orthopéd és divat cipészetében
ARAD, Szabadság-tér 4. szám

Szűkebb körű figyelmébe ajánlom orthopéd-
gyógycipőmet, melyek megakadályozzák a lábak
fejődését, Gyermekcipőket, ugyazintán felnőtteknek
nagyterjedő eredményeket értem el, amit számos
elismerés tanúsít. Készíttek a valódi amerikai for-
májú cipőket meg nem különböztethető tarisznyos
cipőket B. megrendeléseiket kérve teljes kielégítést

SEELINGER UTÓDA 841

Brecska Károly
állami cipész tanfolyam szaktanítója

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete
Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor,
gomb,
bojtok
és rojtok
állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret
szerint készíttetnek. — Minden e
szakba vágó munkát a leggyor-
sabbán készít. 888

DELICE Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szívhát.
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHUVELY. 311

Minden jobb üzletben kapható.

Kérjünk Braun-léle

„Rózsa-crém“ cipőkenőcsöt,

mert az összes forgalomban levő gyártmányok
között a

„Rózsa-crém“

conserválja a lábbelit, ellentétben más készít-
ményekkel, melyek a bőrt kiszáritják és töré-
kenynyé teszik. — Eddig is számtalan szak-
ember elismerésével találkozott.

Egyedüli készítője

Braun N. A. Arad.

Ismételadók forduljanak bizalommal hozzám.

NIGRIN legjobb
cipőtisztítószer

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. Nigrin
egészségi szempontból melegen ajánlható, mert Nigrin folytonos hasz-
náltnál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását
nem akadályozza.

St. Fernolendt, csász. és kir. udvari szállító BÉCS.
Mindenütt kapható. 6004

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI
ÜVEGCISISZOLÓ-, MŰVEGEZŐ- ÉS TÜKÖRGYÁR
ARADON, V. PÉCSKAI-UT 17.

TELEFON 525.

TELEFON 525.

1908. október 21-én szerdán megkezdte üzemét.

Elvállalja: Csiszolt és sima tükrök, rézbe-
foglalt és egyéb művegezesek,
modern kirakat berendezések, ed-
zett üvegtáblák, velencei tükrök
stb. gyors és jutányos elkészíté-
sét. Régi tükrök új fon-
csorozása mérsékelt árak mellett.

3341

Zálogtárgyakról

zálogcédulákat, brilliáns és gyé-
mánt köveket, tört aranyat veszek.

Születési, névnap, nász és meny-
asszonyi ajándékok

arany, ezüst és
ékszertárgyakban

rendkívül olcsó árak mellett kap-
hatók.

Farkas J. Streicher
Arad, Tököl-v-tér 1.

Saját termésű kitűnő
tisztán kezelt magyaradi
ó és peccsenyeborok
úgy nagyobb mennyiségben, va-
lamint palackokban kapható

Winter Adolf

ügyvédnél 555

ARADON,

Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt.

Heim Ferenc

képesített kőművesmester

Arad, Jóna-utca 36. szám.

Tisztelettel értesítem a nagy-
érdemű közönséget, hogy az

építkezési szakmába vágó

mindennemű új épületek, lakházak,
magtárak, istállók építését a mai
kor igényeinek megfelelően a lehető
legjutányosabb árban készítek, ugy-
szintén célszerű átalakítások és
kisebb-nagyobb javításokat, s meg-
bízás folytán a szükséges terveze-
tek készítését a legelőnyösebb fel-
tétel mellett vállalom. Miért is a
nagyérdemű közönség becses párt-
fogását kérve, tisztelettel

Heim Ferenc,

1441 képesített kőműves mester.

Benoid-gáz a legolcsóbb világítás

kisutályok villák, aradalmak, szanatoriumok, kórházak, hotelek, vendéglők, gyárak, laboratoriumok, állomások, kaszárnyák templomok, iskolák,
közösségek és kis városok részére

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 1-6 fillérbe kerül!

Nem acetylen! Robbanás veszélye kizárva! Legegyszerűbb kezelés! Bel- és külföldi elismerő nyilatkozatok. Bel- és külföldi szabadalmak. Számos
kitüntetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad:

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság

ARAD, Pécskai-ut 13/14.

Telefonszám: 561.

Költsévetés ingyen, minden kötelezettség nélkül.

Telefonszám: 561.

Valódi
OROSZ ÉS CHINAI TEÁK.
 Legfinomabb
ANGOL RUMOK.

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

— Városi és megyei telefon szám 455. —

Globin a legjobb és legfinomabb
 Cipő tisztítószer
 Egyedüli gyártás: Fritz Schulz, részv. társ. Lipcse és Eger

Van szerencsém igen tisztelt
 vevőim b. tudomására hozni,
 hogy kizárólag csak

saját termésű boraimat
 bármilyen kis mennyiségben is
 árusítom és üvegekben házhoz
 szállítom. Szőlő termelésemet
 tettemesen nagyobbítottam s így
 módomban van a legmagasabb
 igényeket is kielégíteni.

2997

Tisztelettel

Quirini Sándor

Aulich Lajos-utca 7/E.

Telefon szám 297.

Paladics György
 épület- és butorasztalos

Van szerencsém a n. é. közön-
 ségnek tudomására adni, hogy Deák
 Ferenc-utca 33. szám alatt egy

épület- és butorasztalos

műhelyt nyitottam. Elvállalok min-
 den e szakmába vágó munkát.
 Épület, butor, portál- és iroda-be-
 rendezések a legszebb kivitelben
 a legjutányosabb árak mellett.

Tisztelettel

3506

Paladics György,

épület- és butorasztalos.

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. l. ált. tisztviselőegylet kolozsvári
 képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7.sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknek,
 katonatisztoknak és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti
 ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácssal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

Münz J.
 Újra- és ártóruha-árak
 Aradon

Ajánlom!
 a legdivatosabb és legtartó-
 sabb loden és bársony
ősz-i kalapokat
 páratlan olcsó árak mellett.

Kiskafakalmában
 a legújabb és legdivatosabb
 ruhák

Münz J.
 Újra- és ártóruha-árak
 Aradon

A jó sárczipő
 az egészség fenntartója.
 Kapható nélem eredeti an-
 — gol gyártmányban —

Kiskafakalmában
 a legújabb és legdivatosabb
 ruhák

171

4 lóerős Gázmotor!

használt, de nagyon jó karban
 jutányos áron eladó.
Vulcu J. Maxim, Arad.

Gépgyár Miksa-utca 2—3.

**Ugyanott még egy 6 ló-
 erős Loccmobil, meg
 egy 14 lóerős félstabil
 gőzgép eladó.** 3479

150.000
korona vagyonnal

bíró hajadon, földbirtokos leánya,
 21 éves, férjet keres. Azonki-
 vül még több száz vagyonos
 parthie előjegyzésben, úgy hogy
 minden igénynek bármikor meg-
 felelhetünk. Forduljon minden há-
 asulandó Schlesinger céghez,
 Berlin 18. 2498

Új cipő raktár! Tartós munka!
 Ha szép és tartós cipőt óhajt,
 úgy forduljon bizalommal

Weisz Márton

uri- és női-cipőszobák

Arad, Deák Ferenc-utca 4. szám,
 ahol mindennemű saját készítésű
 uri, női, és gyermek cipők allandóan
 raktáron vannak s a lehető legjuta-
 nyosabb ártól beszerezhetők

Megrendelések ugyanott a leg-
 pontosabban készülnek.

Egy próba vásárlás, illetve ren-
 delés mindenkit meg fog győzni
 erről. 3816

Vidéki megrendelések gyorsan
 eszközöltetnek.

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás,

MI

Valódi egyiptomi
szivarka-hüvely és papir

legjobb minőség

igazi dohányosok

számára.

Csak akkor valódi, ha
krokodilus
 védjeggyel van ellátva.

Magyarországban engedélyezve a magy.
 kir. dohányjövédéki központi igazgató-
 ság, Budapesten, 1906. január 6-1
 22323/1905. szám M. Ű. O. iratával.

Ha szép, üde és bájos arcot óhajt

ugy használja a már 15 év óta általános közked-
veltségnek örvendő, teljesen ártalmatlan

Kárpáti-féle

Benzoe-Zejcrémet,

mely eltünteti úgy felnőtteknél, mint gyermekeknél
minden arctisztatlanságot, fagyást és bőrbetegségeket

Zsirtalan, ideális szépítőszer
Egy adag ára 1 korona. — Kapható

Kárpáti János 3415

gyógyszertárban **Aradon**, Boros Béni-tér 15.

Továbbá drogueriákban és illatszerkereskedésekben.

Elzárható

Kocsiszín

bérbe venni kerestetik.

Bővebbet Rudas Samu bizo-
mányi irodájában Asztalos Sán-
dor-utca 10. 3502

Hogyan lesznek gyerme- keink egészségesek?

Változtassátok át nekik a telet tavasszá!
Küldjétek őket a **Garda tó**
partjára!

A nevelő intézet—klimatikus penzió — fel-
vesz gyenge, üdülésre szoruló gyermekeket
gondos ápolás mellett. Tej és szőlő kurák.
Ényhe éghajlat, friss gyümölcs és főzelék
egész telen át. Tüdőbeteg nincs. Iskola-
tanítás, német, francia, angol, olasz tár-
salgás okleveles tanítónő által. A házban
tengeri fürdők felülyelett alatt. Nagy
kert, éppen a tónál. Közelebbi felvilágo-
sítást ad, M. Chlum Karlsbad, Wille
Humboldt. 3501

Üzletszerzők

vagy más tisztességes egyé-
nek, kik ismeretségüknel
fogva üzletszerzéssel akar-
nak foglalkozni, különféle
igen jó cikkek terjesztésé-
vel havi 200—300 korona
keresetre tehetnek szert.
Hölgyek is jelentkezhetnek.

Czim a kiadóhivatalban. 3515

Megérkeztek az őszi divat újdonságok!

Brunner Béla

uri divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Ferry-utca sark, gróf Nádasdy-palota.) 3447

Ajánlja dunsan felszerelt áruak-
tárát, hol a legszebb és legdivato-
sabb kalapok, **ingek**, gallérok,
kézelők, nyakkendők, keztyűk, zseb-
kendők, harisnyák, sétatökök és
esőernyők, stb. kaphatók.

Nagy választék férfi sport és
gyermek sapkáknál!

Divatújdonság francia és olasz
illatszer különlegességekben.

Kamerli J. pécsi keziügyár főraktára.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.
Vidéki megrendelések azonnal eszközöltenek.

POROSZ
MAGYAR

KÖSZÉN

KOKSZ (PIRSZÉN)

blombázott zsákokban,

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán.

Telefon 46.

451

Telefon 46.

XXVII-ik magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték.

Ezen sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonyczélúakra fog for-
dítani. Ezen sorsjátéknak 1909 nyerevénye 365,000 korona összegben készpénzben

Főnyeremény 150,000 korona,

továbbá:

1 főnyeremény 20,000 kor.	10 nyeremény & 1,000 kor.
1 10,000 .	150 100 .
1 5,000 .	300 50 .
5 nyeremény & 2,000 .	1500 20 .
	10000 10 .

Huzás visszavonhatatlanul 1908. december hó 30-án.

Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten
(Vámpalota) valamennyi posta-, adó-, vám- és só-hivatalnál, az összes vasúti
állomásokon s a legtöbb dohánytőzsdében és váltó-üzletben. 5634

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Negyedórán belül megszünteti a

Fejfájást

hirneves

Rozsnyai fejfájás elleni pastilla

1 darab 20 fillér. 6 darab ára 1 korona.

Páratlan hatásu

gyomorerősítő-szer

a Rozsnyai-féle

Kárpáti gyomorcsepp.

Kapható csakis:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszertárban

301

Arad, Szabadság-tér.

Pokrócok

Nagy raktár mindennemű ló-
pokrócokban, erdélyi
hosszúszőrű pokrócokban,
ágytakaró pokrócok-
ban és finom angol ló-
takarókban. 3504

Legjutányosabb árak,
Erdélyi és bácskai
iparú raktár
Reich B. Károly fia és Társa
Andrássy tér 6. (Verbos ház.)

Van szerencsém a nagyérdemű
közönség szíves tudomására hozni,
hogy **Aradon, Petőfi-utca**
13 szám alatt egy a mai kor
igényeinek megfelelő

fiúk és leányok részére confection

szalónt

nyitottam.

Bécsben és Budapesten töltött
hosszasabb tanulmányaim folytán
módomban van, hogy a legkénye-
sebb igényeknek is megfelelek.

A n. é. közönség szíves párt-
fogását kéri

kiváló tisztelettel

Deutsch Samuné

Petőfi-utca 13. sz. 3506

Új lópatkolda és kovácsműhely.

Van szerencsém értesíteni a nagyér-
demű helybeli és vidéki lótarló közönsé-
get, hogy a mai kor igényeinek megfelelő

lópatkoldát és koci-
= készítő műhelyt =

létesítettem

Nádor-utca 4. sz. alatt,

Nemess Géza házában.

Készítek mindentféle **gyógypatkó-**
kat, kívánatra istállóban is vasalok, el-
vállalom a lóvasalást havonta, a legmér-
ségebbi árak mellett, ugyancsak min-
denféle uri fogatokat a legnagyobb igé-
nyeknek megfelelően készítek. Midőn ezen
vállalatomhoz fogtam, kérem a nagyér-
demű közönség szíves pártfogását. 2938

Kiváló tisztelettel

Schreiber Ferenc,

okleveles és speciális lóvasaló.

A hölgyek tudják legjobban, mily fontos a **szép üde arc**, mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess, megnyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcra tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arcuk ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedül... 6-szori használat után eltávolított kiütéseket, pattanásokat, szeplőket, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle **MARGIT-CREME** páratlan és csodás arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schönheits pflege” nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert.

A **MARGIT-CREME**, miként azt számos vegyvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bármily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifjú üdeségében tartja meg.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész világon. Ár 1 korona. 281

NESTLÉ

GYERMEKISZTJE
csecsemők, lábbadozók
gyomorbetegségei részére.

A LEGJOBB ALPESI TEJET TARTALMAZZA
Egy doboz ára 1 kor. 80 fill. kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, ugyanott ismertető iratok ingyen.

5731

Hatásában
Felülmúlhatatlan

a kellemes ízű, friss Hajós féle

Csukamájolaj

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt; hatalmas tápanyagánál fogva az orvosok előszeretettel rendelik.

Ára egy üvegnek 2 korona.

Dr. Graur Victor aradi fogorvos antisept. szájjvizének és fogporának egyedüli raktára.

Egy üveg szájjvíz 2 korona.

Egy doboz fogpor 1 korona.

Köhögés, Rekedtség

elnyálkásodás ellen elismert kitűnő hatású szer a

„Tussinál” cukorka

ára 60 fillér, és

„Tussinál” thea

ára egy doboznak 50 fillér.

Legjobb fekete, le nem mosható
HAJFESTŐ
a Hajós-féle
MELOGEN.

Ára 2 korona.

Kapható a készítőnél:

241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárban

Arad, Andrásy-tér 22., megyeházzal szemben,

továbbá minden gyógyszerár, illatszerüzlet és drogeriában.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy Deák Ferenc-utca 33. szám alatt egy

előnyomda, himzés és fehérnemű varrodát

nyitottam, ahol is elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, melyeket a legdiszesebb kivitelben és a legjutányosabb árak mellett készítem.

Tisztelettel

3521

VAJDA JÁNOSNÉ.

Himző fehérnemű varróleányok felvételnek.

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyókerítések, épület vasalások, görredőnyök, asztalok tömör vasból, valamint minden e szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szárítására vaskosarak kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan elkészülnek. 1505

Nagy választék sarkított mintákból természetesen nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Szál Testvérek

fióközlete Orsován

3473

a következő friss és kitűnő minőségű sós halakat ajánlja, és pedig:

Keszeg	elsődrendű	55—60	koronáért.
	másodrendű	50—55	„
	harmadrendű	44—48	„
Lopár	Kisebb közép ponty	65—70	„
	Közép ponty	70—80	„
	Sós csuka	45—60	„
	Fehér sós hal	45—70	„
	Vegyes	50—60	„
Trahanac	Nagy sós ponty	80—90	„
	Sós harcsa	85—90	„
	Vegyes	70—80	„

100 kg.-ként előleg és utánvét mellett helyt Orsova pályaudvar. —

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.

Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldő raktár:

„NÁDOR”

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Eljén!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Kreber Géza, U. Kon-suth Pál, Ring Lajos, Rozsnyay J. örök, Hauer Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerárakban, Vojtek és weisz drogeriáknál.

Győrökön: Masznyik Dániel gyógyszerárban.

Begy.-Pécskán: Adler Gy. Lajos gyógyszerárban.

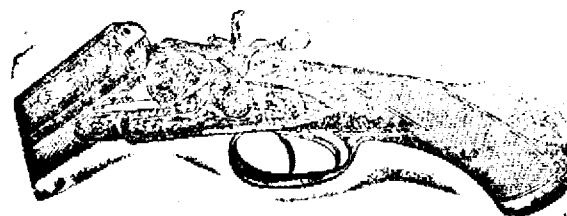
Ú-Pécskán: Bokszin János gyógyszerárban.

Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárban.

Szikszón: Püredy Ede örök. gyógyszerárban.

5721

— Városi és megyei telefon 663 szám. —

Valódi
Nowotny féle
vadász-
fegyverek,
flobertek, pisz-
tyok, revolverek,

továbbá kitűnő **Gramophonok**, hegedű és fuvó hangszerek, **fényképezőgépek** és párisi táv- és látcsövek, ugyancsak eredeti Heim-féle **Meidinger kályhák** készíttetés, vagy árfelemlés nélkül csekély havi törlesztésre, megtekinthetők és rendelhetők 3307

Rudas Samu

bizományi irodájában, Asztalos Sándor-u. 10.

Kérjen árjegyzéket.

Eljelen szolid alapon.

Előrendű összehajtogatott.

APRO HIRDETÉSEK.

Kölgyeim!

Olyan elvált v. özvegy distingvált, szép, fess uriaszonynyal, ki nem kalandvágyó, ki tud titoktartó lenni, s kit esetleg anyagilag is támogatnák, szeretnék megismerkedni és állandó barátságot kötni. Csak fényképpel és névvel ellátott levélre válaszolok, melyeket azonnal visszaküldök. Magam részéről szép snájdignak mondott, vidéki fiatal ember vagyok. Leveleket továbbít a kiadóhivatal „Jellemesség és komolyság” jelige alatt. 3543

Kérelem.

Felkérem a III. kerületi polgártársaimat, hogy plurális szavazatát is szeretet jelöltünkre, ifj. Varjassy Lajosra adja. Tisztelettel: Hermann Bela 3570

Keresek

rendes zsidó családnál teljes elátást. „Szerény” jeligével kérek ajánlatokat a kiadóhivatalba. 3571

Eladó házak.

Flórián utca 7. számú és Mikes Kelemen-utca 3. sz. Bővebbet ugyanott. 3811

Jódaí teendőkre

keres fiatalembert helybeli fűszerkereskedő cég. Ajánlatokat „Szerény” cím alatt a kiadóhivatalba kér. 3528

Boczko-utca 2. szám

és Borss Béni-tér 3. számú házak szabad kézből eladók. Bővebbet Boros Béni-tér 3. szám, lisztüzletben. 3527

Két ház

az egyik kerttel, a belvárosban eladó vagy becserezendő nagyobb házra, esetleg ráfizetéssel is. Cím a kiadóhivatalban. 3439

Ajánlok

rapi áron szalonnát, zsirt, füstölt húsekat és kolbászokat. Árjegyzékkel szolgálok. Garai Károly, Arad. 8443

Eladó

egy díszesebb, teljesen jó karban lévő asztali lámpa Kazinsy-u. 11. 3555

Krausz Paulin, Színházépület

ajánlja 100000 kötetes magyar, német, francia és angol kölcsönkönyvtárat, vidékre legmondosabb kiszolgálással. Tanuló ifjúság havonként 80 fillér. Divatlapok, folyóiratok, Tolnai világkép képviselete. 995

Jó családból való

német fiatalember keres egy intelligens családot, ahol a magyar nyelvet gyakorolhatná. Ajánlatokat „Magyar” jeligével a kiadóhivatal továbbít. 3562

Bádogos segédet,

3567
ki a kram munkát teljesen érti, azonnali belépésre keresek. Weinberger Menyhért, bádogos, Csermő.

Szellő őzpár

bak és suta, 1½ évesek, eladó. Megkereséseket „Vadaskert” alatt a kiadóhivatal továbbít. 3428

Kereskedő segédet,

3568
ki a vegyes szakmát bírja, azonnali belépésre keresek. Weinberger Menyhért vegyeskereskedő Csermő.

Veszek könyvtárakat,

egyes könyveket és hangjegyeket legmagasabb áron. 80.000 kötetes kölcsönkönyvtár és zenemű-kölcsönző intézet. Telefon 385. sz. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése, Aradon. Ugyanott tanuló felvétetik. 3161

Egy darab

egy éves, valódi Bmdeni gunár eladó Ferenc-tér 6. szám. 3534

Egy jó forgalmu vendéglő

betegség miatt eladó vagy bérbeadó. A vételhez kevés pénz szükséges. Bővebbet Bercsényi Miklós-utca 32. 3508

Erkölyes úri lakás

az Erzsébet-köruton elköltözés miatt kiadó. Azonnali átvételnél május elsejéig árenda. Bővebbet a térparancsnokságnál Arad vár. Telefon 50. 2523

Orpington

tyukok, jércék és kakasok, fehérek és sárgák olcsón eladók. Ternyey nél Aradon, Demeter-utca 92. 3535

12000 koronával bíró

fess, gyermektelen, 42 éves özvegy urinő férjhez menne oly uriemberhez, kinél jelene és jövője biztosítva volna. Csak komoly ajánlatok fogadtnak el, kizárva névtelen levelek. Cím „Boldog jövő 42” Postrestante, Arad főposta. 3526

Legjobb francia divatlap

a „La Toilette Moderne”. Ára számonként 1 kor. 20 fill. Kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-u. 201

A ki jó

zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 80 fillérért egy üveg 271

Rumkivonatot.

Ebből a rajta levő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemen

gyógyszerésznél.

Borszivattyuk,

Tömlők,

Szűrők, Kutak,

Pincegazdászati eszközök,

legelőnyösebben

Kovács Soma és Társa

cégnél 461

ARADON.

Női kalap divat szalon!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy válogatott izlésű

modeljeim

22 öszi és téli színezetű megérkeztek.

Dusan fölszerelt raktáram által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy egy a legkényesebb, mint a legyszerényebb igényeket ki tudom elégíteni. Számos látogatásért esd 3281

Grünblatt Antónia

Arad, Szabadság-tér 11., I. em.

(a Glück húscarnokkal egy házban.)

Gyászkalapok a legrovidebb idő alatt elkészülnek

Kiadó úri lakás.

Szabadság-tér 3. sz. ház II. emeletén **hat szoba**, eő-szoba, fürdőszoba, konyha, kamra és cselédszobából álló lakás kiadó.

A lakás teljesen renováltatik, bérlo ez alkalommal való kívánságai a lehetőséghez képest figyelembe vétetnek.

Esetleg 3 udvari szobával a lakás megnagyobbítható. 3561

Bővebbet

Fodor és Reisinger

mérnökök irodájában.

17 db. telivér berni tehén, 20 db I—1½ éves berni bika

eladó.

Trappista sajt

kilója 1 kor. 60 f.,

édes tea vaj

kilója 2 kor. 60 f.

Kralovánszky Kálmán

tejgazdasága, Seprős. 3551

1063—908.

Barakony község előjárósága.

Árlejtési hirdetmény.

Barakony község (Aradm.) előjárósága a község képviselőtestületének 37/908. kgy. sz. határozata alapján törvényhatósági jóváhagyás reményében nyilvános szóbeli árlejtést hirdet a község belterületén, az ugynevezett „Templom-tér”-en „Norton” két felépítési, illetve kifurási munkálataira.

Felkéretnek mindazon szakértő vállalkozók, kik ezen munkálattal elnyerni óhajtják, hogy Barakony község jegyzői hivatalában f. évi november hó 26-án délelőtt 11 órakor megtartandó árlejtésen megjelenni sziveskedjenek.

A munkálat engedélyezett költséghitele 940 korona.

Bánatpénzül az árlejtés alkalmával 10% készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban leteendő.

A részletes terv, költségvetés és árlejtési feltételek a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt betekintheők.

Barakony, 1908. évi november 12.

3566

Márkutz József,

jz és néviro.

Buzgó Vazul,

biró.

8417—1908. tkv. sz.

Együttes

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közli, hogy Danecker Antal glogováci lakos mint jelentkező és özv. Niedermayer Jánosné aradi lakos mint ezuttal csatlakozónak kimondott végrehajtóknak, Tumele János és Dumele Ferenc glogováci lakosok végrehajtást szenvedettek elleni 680 kor. és 300 kor. tőkekövetelések s járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Arad-megye Glogovác községében fekvő,

1. a glogováci 241. sz. tjkvben A. I 1 sor, (490—491.) hrsz. alatt felvett 240 számú ház, udvar és kertre 821 korona és

2. a glogováci 1865. számú tjkvben A. I 1 sor (2—3/a. 1.) hrsz. alatt felvett fele részben Dumele Ferenc végrehajtást szenvedő és másik felerészben pedig Dumele Ferencné, szül. Rauch Terézia végrehajtás alatt nem álló tulajdonául bejegyzett telekkönyv sz-rint üres beltelekre 815 koronában ezennel megállapított kiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1908. évi december hó 28. (Huszonnyolc) ik napján délelőtti 9 órakor Glogovác község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10% át vagyis 82 korona 10 fillért és 81 korona 50 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ába jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3338. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Arad, 1908. évi szeptember hó 3-án.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Akney,

kir. tszéki bíró.

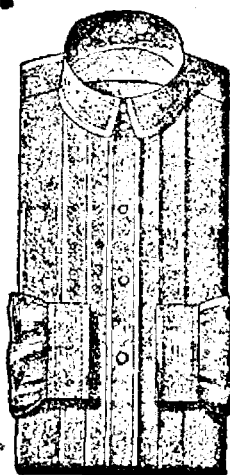
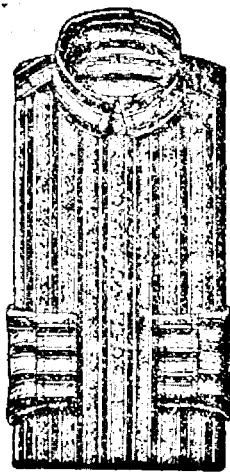
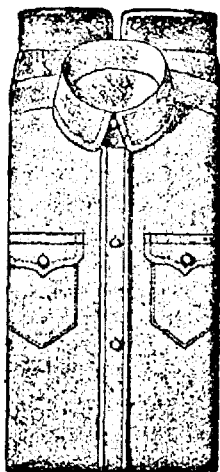
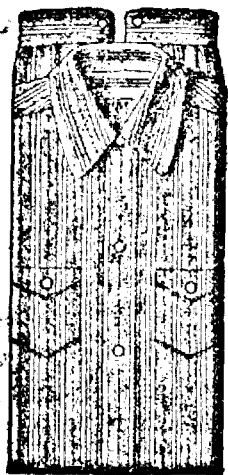
3564

FISCHER nagy áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. sz.

1101

— Elismert legolcsóbb bevásárlási forrás. —

Szabadalmazott gyermek Reformszék. Önműködő zárószerekkel! Erős és tartós hűtőfűzőből, bőrmann fényszenes látkozva, szilikonos segélyével mielőtt belénekel és mielőtt lezár a szék átalakítható. Súlyja 1 1/2 kg.

Férfi és fiu nyári ing
— forint —.99 kr.

Jó mosó Levantin férfi
Sport ing frt. 1.25.

Elegáns divatos francia Ba-
tist férfi Sport ing frt. 1.50.

Valódi angol Saphier
férfi sport ing frt. 1.75.

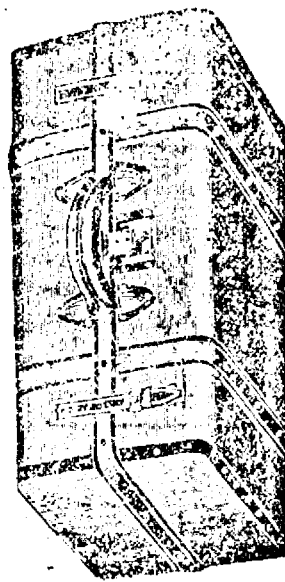
Szabadalmazott gyermek Reformszék, nélkülözhetetlen
minden gyermeknél. Ara frt. 6.50, 7.50, 8.50.

Elegáns Princess Gyermekkosci frt. 15.—,
17.—, 19.—, 25.—, 30.—.

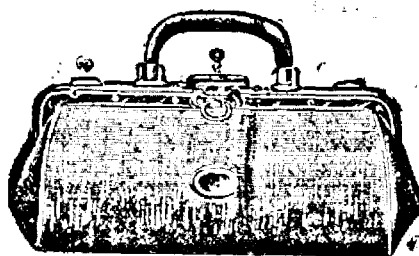
Utazó Bőrönd, finom vitor-
lavászonból vagy fekete
műbőrönből frt. 4.50, 5.50, 6.10

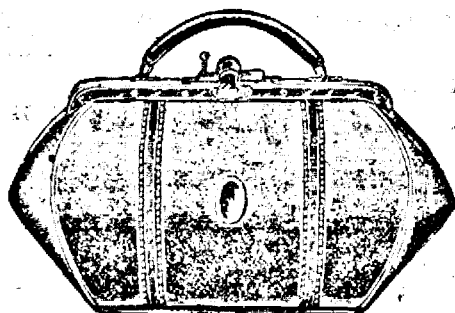
Utazó kofe barna vagy
fekete bőr vászonból
frt. 1.50, 2.50, 3.50 f.

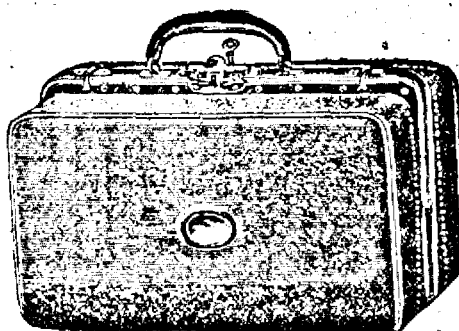
Gyermekkoscsik nagy választékban frt. 5.—,
6.50, 7.50, 8.50.

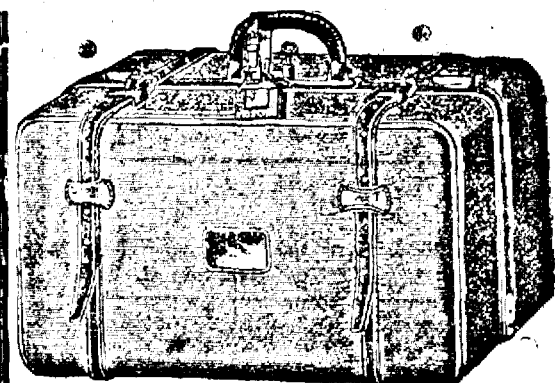
Kézi aktatáska frt. 2.25,
3.50, 4.50.

Bőr utánzat utazó kézi táska,
frt. 1.—, 1.25, 1.50, 1.75.

Fekete bőr utazó kézi táska frt. 2.50,
3.50, 4.50, 5.50.

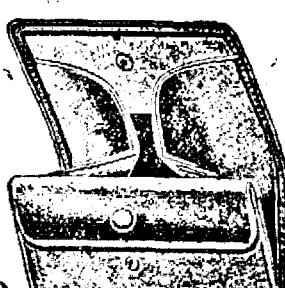
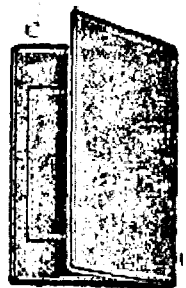
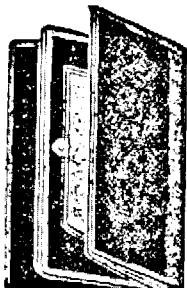
Finom barna, valódi bőr kézi utazótáska
elegáns kivitelben frt. 5-től 15-ig.

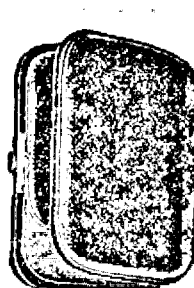
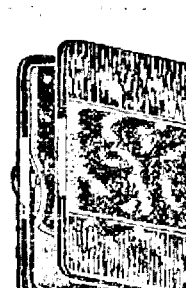
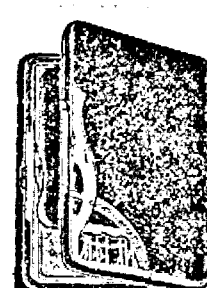
Nagyválaszték női kezitá-
skáiban frt. —.50, 1.150, 5.—

Zseb névjegy és papír pénztárcák valódi
bőrből —.50, —.75 kr., frt. 1.—, 1.50, 2.—

Valódi bőr zsebpénztárcák
frt. —.50, —.75, 1.—, 1.50-ig.

Nagy választék valódi bőr szigarettta-, szivar- és
dohánytárcákban frt. —.50, —.75, 1.—, 1.50, 2-ig.

Vidéki rendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomtatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyáranak festékével.